

Rapport

Sport en bewegen in gemeente Epe

Resultaten van vragenlijst onderzoek
onder kinderen en volwassenen

Sport en bewegen in gemeente Epe

Resultaten van vragenlijst onderzoek onder
kinderen en volwassenen

In opdracht van gemeente Epe

Mulier Instituut

Eva Heijnen

Marthe Westerbroek

Voor meer informatie kunt u contact
opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut

Utrecht, maart 2024

www.mulierinstituut.nl

info@mulierinstituut.nl

Disclaimer

U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding:
auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder
toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Afkortingen & Begrippen

Afkortingen

NSO | Nationaal Sportonderzoek

RSO | Richtlijn Sportdeelname Onderzoek

Begrippen

Nationaal Sportonderzoek

Het Nationaal Sportonderzoek (NSO) is een initiatief van het Mulier Instituut. Bij een steekproef van de Nederlandse bevolking wordt een vragenlijst uitgezet over diverse sportgerelateerde onderwerpen.

Richtlijn Sportdeelname Onderzoek

De Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO) is een gestandaardiseerde vragenlijst om de frequentie, sporttak, sportvorm, organisatievorm en accommodatiebenuutting van grote bevolkingsgroepen in kaart te brengen, ook voor gemeenten en provincies.

Inhoudsopgave

Sport en bewegen in gemeente Epe

Samenvatting	5
1 Inleiding	9
1.1 Achtergrond en aanleiding	9
1.2 Methode	9
2 Sportdeelname	12
2.1 Sportdeelname	12
2.2 Sportdetails	14
2.3 Lidmaatschap sportvereniging	17
3 Bewegvriendelijke omgeving	20
3.1 Gebruik openbare ruimte	20
3.2 Ervaringen en behoeften in de openbare ruimte	21
3.3 Buitenspelen	25
4 Sport-/beweegstimulering in de buurt	28
4.1 Aanbod sport- en beweegactiviteiten	28
4.2 Bekendheid en activiteiten buurtsportcoaches	33
5 Motieven en belemmeringen	35
5.1 Motieven	35
5.2 Belemmeringen	36
6 Conclusie & aanbevelingen	39
6.1 Conclusie	39
6.2 Aanbevelingen	41
Bijlage 1 - Vragenlijst	44
Bijlage 2 - Achtergrondkenmerken steekproef	52

Sport en bewegen in gemeente Epe

In dit rapport geven we inzicht in de sportdeelname van de inwoners van de gemeente Epe, in de (toekomstige) behoefte aan sport- en beweegmogelijkheden in de buurt, en in motieven en belemmeringen om te sporten en bewegen. In deze samenvatting staan de belangrijkste bevindingen per thema.

Sportdeelname

Deelname en frequentie

- > Bijna negen op de tien volwassenen (87%) en bijna alle kinderen (95%) in de gemeente Epe nemen deel aan sportactiviteiten. Deze percentages zijn een stuk hoger dan landelijk. Deels komt dat waarschijnlijk doordat de vragenlijst meer is ingevuld door 'sportminded' mensen.
- > Een overgrote meerderheid van de volwassenen (83%) sport minimaal twaalf keer per jaar (RSO-norm) en 70 procent sport zelfs 'wekelijks'. Ook de frequentie ligt dus hoog. De uitdaging ligt met name bij niet-sporters.

Meest beoefende sporten

- > De volwassenen in de gemeente Epe beoefenen fitness (individueel, in groepsverband en buiten) het meest (40% van de sporters), gevolgd door wandelsport (11%).
- > De tien meest beoefende sporten door kinderen in de gemeente Epe zijn: voetbal (39%), zwemmen (7%), dansen (6%), volleybal (5%), paardensport (5%), basketbal (4%), atletiek (4%), vecht- en verdedigingssporten (excl. judo, 4%), fitness (4%) en tennis (4%).

Sportverband

- > Volwassenen in de gemeente Epe beoefenen hun belangrijkste sport vooral alleen en ongeorganiseerd (31%). Dat past bij de populariteit van fitness en wandelsport.
- > 19 procent van de volwassenen in de gemeente Epe heeft in de laatste drie jaar een lidmaatschap opgezegd, vooral 18-34-jarigen (31%).
- > 29 procent van de kinderen in de gemeente Epe heeft in de afgelopen drie jaar een lidmaatschap opgezegd, voornamelijk 12-17-jarigen (32%).
- > De belangrijkste redenen van volwassenen voor opzegging zijn financiële overwegingen (32%), tijdgebrek (17%) en gebrek aan interesse (15%).
- > Bij kinderen zijn de hoofdredenen voor opzegging interesse in een andere sport (32%), tijdgebrek (21%) en gebrek aan interesse (19%). Financiële redenen werden noemde 16 procent.

Sport en bewegen in de openbare ruimte

Belangrijkste activiteiten

- > De belangrijkste activiteiten in de openbare ruimte zijn recreatief wandelen (87%) en fietsen (83%). Dat is vergelijkbaar met landelijke trends voor wandelen. De voorkeur voor fietsen is groter in de gemeente Epe.
- > Belangrijkste activiteiten voor kinderen in de gemeente Epe zijn fietsen (83%), wandelen (83%) en zwemmen in open water (79%). In het algemeen is de deelname aan sportieve activiteiten in de openbare ruimte hoog (60%).

Aantrekkelijkheid buurt voor sport en bewegen

- > Het merendeel van de volwassen inwoners van de gemeente Epe (62%) beschouwt hun buurt als (zeer) aantrekkelijk voor sporten en bewegen. Bij kinderen is dit ongeveer de helft (48%).
- > Zowel volwassenen als kinderen in de gemeente Epe vinden het overwegend belangrijk om in een buurt te wonen die aantrekkelijk is om te sporten en te bewegen.
- > De volwassenen in Epe die aangeven hun buurt aantrekkelijk vinden om te sporten en bewegen, vinden het vaak ook belangrijk om in een buurt te wonen die aantrekkelijk is om te sporten en bewegen.

Maatregelen om buurt aantrekkelijker te maken

- > De meest gewenste maatregelen om de buurt aantrekkelijker te maken in Epe zijn volgens volwassenen: ommetjes/routes aanleggen (23%), toestellen voor buitenfitness of bootcamp plaatsen (21%) en de verlichting verbeteren (17%).
- > Deze voorkeuren sluiten aan bij landelijke trends, hoewel landelijk meer nadruk ligt op het verbeteren van de toegankelijkheid van groen/parken en het creëren van rustplekken.

Gemiste sport- en beweegmogelijkheden in de buurt

- > Volwassenen missen voornamelijk speelplaatsen voor kinderen (16%), een sporthal, sportveld of zwembad (15%) en sporttoestellen (14%).
- > Kinderen missen voornamelijk speelplaatsen voor kinderen (37%), sporttoestellen (35%), en openbare pleintjes/velden om te sporten (34%).
- > Voor een kwart van de volwassenen in de gemeente Epe is het ontbreken van bepaalde sport- en beweegmogelijkheden een reden dat zij niet sporten of minder sporten dan ze zouden willen.
- > Voor 27 procent van de kinderen is het ontbreken van sport- en beweegmogelijkheden in de buurt een reden om minder te sporten. Voor 23 procent is dit misschien een reden.

Buitenspelen

- > Activiteiten die kinderen van 6-11 jaar in de gemeente Epe op wekelijkse basis doen, vinden voornamelijk binnenshuis plaats, met een sterke voorkeur voor gezinsinteracties (94%) en televisiekijken (89%).

- > Toch is 60 procent van de ouders in de gemeente Epe (heel) tevreden over de hoeveelheid tijd dat hun kind buiten speelt.
- > De helft van de ouders ervaart een gebrek aan speelkameraden voor hun kind. 45 procent vindt dat er weinig goed bereikbare speelplaatsen zijn.

Sport- en beweegactiviteiten in de buurt

Activiteiten in de buurt

- > Wandelingen zoals de avondvierdaagse en fietstochten noemen zowel volwassenen als kinderen in Epe vaak als sport- en beweegactiviteiten die in of vanuit de buurt starten.
- > 41 procent van de volwassenen in de gemeente Epe is (zeer) tevreden met de mogelijkheden om deel te nemen aan sport- en beweegactiviteiten in de buurt. 28 procent is niet ontevreden, maar ook niet tevreden, en 11 procent is (zeer) ontevreden.

Buurtsportcoach

- > Hoewel 42 procent van de kinderen in de gemeente Epe bekend is met de inzet van buurtsportcoaches, is een groter deel (50%) niet bekend met hun werk.

Motieven en belemmeringen

Motieven

- > Voor volwassenen in de gemeente Epe is 'lichaamsbeweging en/of gezondheid' de belangrijkste motivatie om te sporten en bewegen. 91 procent noemt dit. Dat is meer dan het landelijke gemiddelde van 80 procent in 2018.
- > Ook kinderen in de gemeente Epe noemen 'lichaamsbeweging/gezondheid' als belangrijkste reden om te sporten en bewegen (84%). Daarna volgen 'nieuwe vaardigheden leren' (81%) en 'ontspanning/uitlaatklep voor dagelijks leven zoals school' (71%).

Belemmeringen

- > De meest genoemde belemmering om (meer) te sporten en bewegen in de gemeente Epe is 'tijdgebrek vanwege combinatie werk, studie of gezin' (37%). Dat is vergelijkbaar met het landelijke percentage van 43 procent in 2018.
- > Ook voor kinderen in de gemeente Epe is een gebrek aan tijd een belemmering om (meer) te sporten (17%). Andere belemmeringen, zoals 'beperkte motivatie/niet leuk om te doen' en 'sporten is te duur', noemen ze minder vaak.

Inleiding

In dit rapport geven we inzicht in de sportdeelname van de inwoners van de gemeente Epe, in de (toekomstige) behoefte aan sport- en beweegmogelijkheden in de buurt, en in motieven en belemmeringen om te sporten en bewegen. In dit eerste hoofdstuk beschrijven we de achtergrond, aanleiding en methode van het onderzoek.

1.1 Achtergrond en aanleiding

De gemeente Epe bestaat uit de dorpen Epe, Vaassen, Emst en Oene. De gemeente telt ruim 33.000 inwoners. In elk van de genoemde plaatsen zijn sportvelden aanwezig. In Epe, Vaassen en Emst staan ook sporthallen/-zalen. Daarnaast zijn er in Epe en Vaassen een openbaar zwembad en diverse fitnesscentra. In de gemeente en haar directe omgeving bestaan bovendien goede mogelijkheden om te wandelen en te fietsen.

Om te achterhalen in welke mate de inwoners gebruik maken van deze voorzieningen heeft de gemeente het Mulier Instituut gevraagd een onderzoek naar de vrijetijdsbesteding uit te voeren. De resultaten van dit onderzoek kunnen de gemeente Epe helpen bij het opstellen en uitvoeren van het sportbeleid.

1.2 Methode

Opzet

Het Mulier Instituut heeft namens de gemeente Epe de informatie verzameld via een veldwerkonderzoek onder haar bevolking. Daarbij hebben we gebruikgemaakt van een vragenlijst.

Alle respondenten hebben voor deze meting een geprogrammeerde online vragenlijst ingevuld. Om toegang tot deze vragenlijst te krijgen, heeft een steekproef van de bevolking een uitnodigingsbrief gekregen. Daarin stonden een QR-code en een link naar de vragenlijst. Het Mulier Instituut heeft deze aan de gemeente Epe aangeleverd. De gemeente heeft deze gekoppeld aan de geselecteerde respondenten en vervolgens verzonden.

Vragenlijst

De samenstelling van de vragenlijst heeft het Mulier Instituut verzorgd, in samenspraak met de gemeente. De vragenlijst is gebaseerd op eerdere metingen van het Nationaal Sportonderzoek (NSO) van het Mulier Instituut. Hierdoor kunnen we uitkomsten van Epe met landelijke cijfers vergelijken.

Een belangrijk vraagblok is gericht op de sportdeelname zelf. Dit betreft de Richtlijn Sportonderzoek (RSO). De vragenlijst is daarnaast gericht op de volgende thema's:

- > beoefende sporttakken en sportfrequentie;
- > sportverband;

- recreatief bewegen in de openbare ruimte;
- maatregelen die de gemeente volgens inwoners neemt om hen meer te laten sporten en bewegen;
- motieven en belemmeringen voor sport en bewegen;
- lidmaatschap van sportverenigingen.

Kinderen kregen een andere versie van de vragenlijst: een versie voor kinderen in de middelbare-schoolleeftijd en een versie voor de ouders van jongere kinderen (6 tot 12 jaar).

In de brief voor de kinderen verzochten we een ouder om samen met het kind de vragenlijst in te vullen. Jongeren van 12-17 jaar mochten met toestemming van hun ouders de vragenlijst zelf invullen.

De verschillen zitten bijvoorbeeld in de formulering van de vragen, waaronder de toevoeging 'uw kind' als de ouders de vragenlijst met of voor het kind invulden. In het blok 'Beweegvriendelijke omgeving' en 'Motieven en belemmeringen' hebben we een vraag weggelaten. Daarnaast hebben we bij twee vragen antwoordopties weggelaten omdat deze niet geschikt waren voor kinderen. In de vragenlijst voor ouders van kinderen tussen 6 en 12 jaar hebben we een vraagblok over buitenspelen toegevoegd.

De vragenlijst voor volwassenen is te vinden in bijlage 1.

Respons

De gemeente Epe heeft alle huishoudens waarvan een inwoner binnen de leeftijdsgroep van 6 tot en met 80 jaar valt, één uitnodigingsbrief gestuurd voor deelname aan het onderzoek. Voor dit onderzoek zijn 12.864 uitnodigingen verstuurd.

In totaal heeft Epe 4.406 inwoners tussen de 6 en 17 jaar en 24.900 inwoners tussen de 18 en 80 jaar. 1.135 volwassenen (18-80 jaar) en 231 kinderen (6-17 jaar) hebben gereageerd. Voor volwassenen is dit een responspercentage van 5,2 procent en voor kinderen van 4,5 procent. 68 kinderen hebben de vragenlijst zelf ingevuld; 163 keer deed een ouder dat met of voor het kind.

Meer achtergrondkenmerken van de steekproef staan in bijlage 2.

Veldwerkperiode

De veldwerkperiode voor dit onderzoek liep van december 2023 tot en met halverwege januari 2024.

Verwerking en weging van gegevens

Na het veldwerk hebben we de vragenlijstgegevens verwerkt en via tabellen gerapporteerd. Een onderdeel van de verwerking is de weging van de gegevens. Wegen is noodzakelijk om onevenwichtigheden naar achtergrondkenmerken op te vangen. Bijvoorbeeld relatief te veel 65-plussers of te veel vrouwen.

Correctie/weging vindt plaats door gebruik te maken van algemeen bekende gegevens. Voor dit onderzoek zijn dat de verdeling naar geslacht, leeftijd, opleiding en de kernen van de gemeente Epe. Voor de kern Oene kunnen we geen uitspraken doen, omdat de respons te laag was. De resultaten voor de kern Emst moeten met enige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd, omdat daar de respons relatief laag was in verhouding tot de grotere plaatsen Epe en Vaassen. Waar relevant beschrijven we verschillen naar deelgroepen in de tekst, zoals naar de kernen (Vaassen, Epe, Emst, Oene).

De cijfers van de populatie van de gemeente Epe hebben we verkregen via het CBS. Na de weging lijken de sportdeelnamecijfers in Epe in vergelijking met landelijke cijfers aan de hoge kant (13 procent in Epe sport niet, tegenover 33 procent in de NSO). Dit gebeurt vaker bij sportdeelname-onderzoeken in gemeenten (zoals in Heerhugowaard, Meerijstad en Zaanstad), omdat mensen die niet of weinig sporten en bewegen zich niet aangesproken voelen om deel te nemen aan een onderzoek over sport en bewegen. Hiermee moet rekening worden gehouden bij het interpreteren van de cijfers uit dit rapport.

In de titel van elke tabel en figuur staat weergegeven met welke landelijke gegevens we deze hebben vergeleken. Lang niet altijd gaan de landelijke gegevens over 2023. Onder de tabellen en figuren staat de bron vermeld. Voor kinderen is geen vergelijking met landelijke gegevens beschikbaar. Percentages tellen niet altijd op tot 100 procent vanwege afronding of als meerdere antwoorden mogelijk waren.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat over de sportdeelname van de inwoners van Epe en gaan we in op een aantal aspecten van de sportdeelname: type sport, sportfrequentie en sportverband.

In hoofdstuk 3 gaan we in op recreatief gebruik van de openbare ruimte.

In hoofdstuk 4 komen de mogelijkheden voor en ervaringen met sport- en beweegactiviteiten in de buurt aan bod.

Vervolgens gaan we in op een aantal sport- en beweegthema's, namelijk motivatie en belemmeringen (hoofdstuk 5).

We sluiten het rapport af met enkele samenvattende conclusies in hoofdstuk 6.

Sportdeelname

In dit hoofdstuk beschrijven we de deelname aan sport door zowel volwassen inwoners (18-80 jaar) als kinderen (6-17 jaar) in de gemeente Epe. Daarna gaan we in op enkele details van het sporten, zoals de typen, het verband en de frequentie, en op lidmaatschappen van sportverenigingen.

Sportonderzoekers omschrijven een sporter doorgaans als iemand die minimaal twaalf keer per jaar sport (RSO-norm). Om deze norm vast te stellen maken we gebruik van de vraag naar de sportfrequentie in de afgelopen twaalf maanden. Aangezien het veldwerk voornamelijk in december 2023 en januari 2024 plaatsvond, gaan de cijfers hier dus grofweg over de periode van december 2022 tot en met januari 2024.

2.1 Sportdeelname

Van de bevolking van de gemeente Epe van 18 tot en met 80 jaar heeft 87 procent deelgenomen aan sport. Dit betekent dat zij in de afgelopen twaalf maanden minimaal één keer hebben gesport. 83 procent sportte maandelijks (RSO-norm, twaalf keer per jaar of vaker). 70 procent nam minimaal veertig keer deel aan sport ('wekelijkse' sporter). Deze percentages liggen boven landelijke referentiecijfers uit 2022 (respectievelijk 67%, 60% en 47%).¹

De jaarlijkse sportdeelname onder kinderen (6-17 jaar) in de gemeente Epe is 95 procent. 86 procent van de kinderen doet 'wekelijks' aan sport.

Profielkenmerken

De profielkenmerken van de volwassen sporters staan in **tabel 2.1**. Over het algemeen hebben de volwassenen in de gemeente Epe een hogere sportdeelname dan in Nederland als geheel. Verder valt op dat:

- er bijna geen verschil is in sportdeelname tussen de kernen;
- de sportdeelname (RSO) onder vrouwen iets hoger is dan onder mannen;
- 65-80-jarigen in de gemeente Epe vaker wekelijkse sporters zijn dan 18-34-jarigen, terwijl landelijke cijfers een lagere sportdeelname laten zien naarmate de leeftijd toeneemt;
- meer hoogopgeleiden sporten dan laagopgeleiden. Dit komt overeen met landelijke uitkomsten, maar de laagopgeleiden in de gemeente Epe sporten wel aanzienlijk meer dan laagopgeleiden op landelijk niveau.

¹ In de inleiding is gaven we al aan dat dit te verwachten was. Naar verwachting ligt de sportdeelname in gemeente Epe in werkelijkheid lager dan we hier weergeven.

Tabel 2.1**Profielkenmerken naar sportfrequentie, bevolking van 18-80 jaar in de gemeente Epe (2023) en in Nederland (2022)**

(in procenten per rij)

	Gemeente Epe (n=1.135)			Landelijk NSO 2022 (n=1.494)		
	Incidenteel/ niet	Maandelijks (RSO) 12x p.j.	Wekelijks 40x p.j.	Incidenteel/ niet	Maandelijks (RSO) 12x p.j.	Wekelijks 40x p.j.
Totaal	17	12	70	40	13	47
Kernen						
Epe	19	12	68	x	x	x
Vaassen	16	12	72	x	x	x
Oene*	17	16	67	x	x	x
Emst	16	11	73	x	x	x
Geslacht						
Man	20	11	69	37	12	51
Vrouw	15	13	71	43	13	44
Leeftijd						
18-34 jaar	20	14	65	31	17	52
35-54 jaar	17	13	70	38	14	48
55-64 jaar	18	13	70	47	8	45
65-80 jaar	16	9	75	49	9	42
Opleiding						
Lager	24	15	61	56	12	33
Middelbaar	16	12	72	40	14	46
Hoger	12	9	80	26	11	62

Bron: online vragenlijst inwoners gemeente Epe 2023, Mulier Instituut; Nationaal Sportonderzoek (NSO), november 2022, Mulier Instituut.

* Voor de kern Oene doen we verder geen uitspraken vanwege een te lage respons.

● Kinderen

In de gemeente Epe sport 7 procent van de kinderen amper of niet. 8 procent sport minimaal twaalf keer per jaar en 84 procent sport minimaal 40 keer per jaar (niet in tabel).

Sportverleden

De volwassen inwoners van de gemeente Epe hebben we gevraagd welk kenmerk het best past bij hun (sportieve) leven tot nu toe. 66 procent heeft altijd aan sport gedaan (niet in tabel). 17 procent heeft wel aan sport gedaan, maar niet doorlopend. 13 procent heeft vroeger aan sport gedaan en 4 procent nooit.

Van de Nederlandse bevolking als geheel gaf in 2018 45 procent aan altijd aan sport te hebben gedaan.

2.2 Sportdetails

Clusters van sporttakken

Sporten op de openbare weg en de diverse vormen van fitness zijn voor volwassenen in de gemeente Epe de belangrijkste sportvormen (**figuur 2.1**). Ruim de helft (55%) sport op de openbare weg, zoals hardlopen, mountainbiken, skeeleren/skaten, wandelsport en wielrennen. 52 procent doet aan fitness. In vergelijking met Nederland als geheel doen volwassenen in de gemeente Epe bijna evenveel aan sporten op de openbare weg en fitness.

20 procent van de volwassenen in de gemeente Epe beoefent een veldsport. Daaronder vallen sporten zoals atletiek, hockey, honkbal/softbal, tennis en voetbal. Binnensporten zoals biljart, bridge, yoga en danssport doet 18 procent van de volwassenen in de gemeente Epe. Zaal sport beoefenen de volwassenen in de gemeente Epe het minst. Daaronder vallen sporten zoals badminton, basketbal, turnen en squash. Het grootste verschil met landelijk zit op het binnensporten: dat doen landelijk veel minder mensen.

30 procent van de volwassenen in de gemeente Epe beoefent één of meer overige sporten. Deze sporten vinden niet in de openbare ruimte, in een fitnesscentrum/sportschool of op een gemeentelijk ondersteunde sportfaciliteit plaats. Te denken valt aan sporten zoals golf, skiën, paardensport en zeilen/surfen.

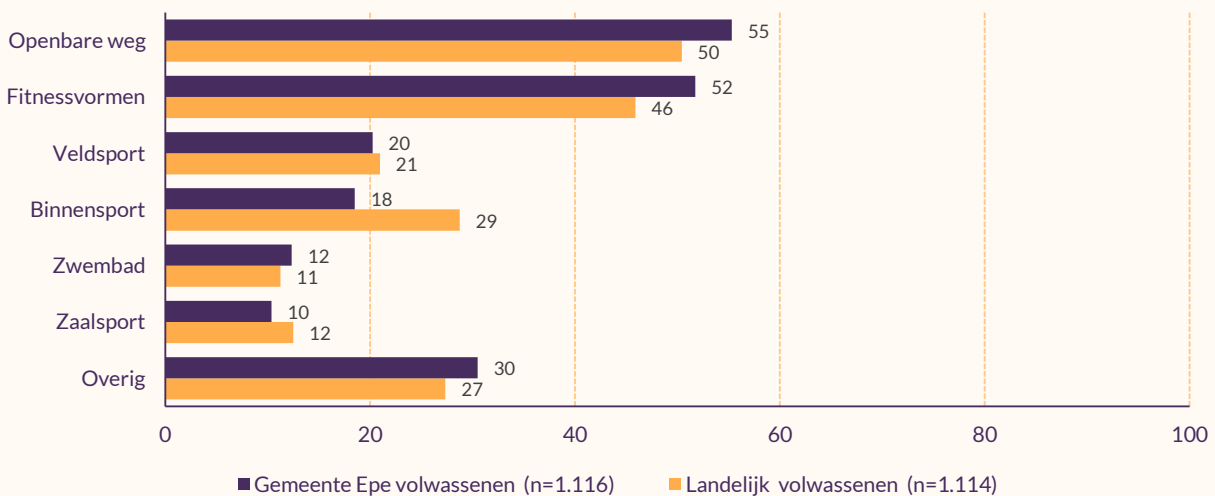
● Verschillen naar kern

In Emst fitnesssen meer volwassenen dan in Vaassen (62% vs. 47%). In Vaassen zwemmen ze vaker (17%) dan in Epe en Emst (resp. 9% en 6%).

Figuur 2.1

Jaarlijkse sportdeelname naar type sport, sporters van 18-80 jaar in de gemeente Epe (2023) en Nederland (2022)

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: online vragenlijst inwoners gemeente Epe 2023, Mulier Instituut; Nationaal Sportonderzoek (NSO), november 2022, Mulier Instituut.

● Kinderen

Meer dan de helft van de sportende kinderen (n=220) in de gemeente Epe beoefent een veldsport (57%, niet in tabel). Daarnaast beoefenen ze voornamelijk een sport in een binnenruimte (30%) of een zandsport (23%). 21 procent beoefent een sport op de openbare weg. Sporten in het zwembad doet 18 procent. Sporten met diverse fitnessvormen beoefenen kinderen in de gemeente Epe het minst (9%). 31 procent beoefent één of meer overige sporten.

Meest beoefende sporten

De volwassenen van de gemeente Epe hebben we gevraagd welke sport zij het meest beoefenen. De tien meest beoefende sporten staan in **tabel 2.2**. Bij deze sporten staat fitness (individueel, in groepsverband en buiten) bovenaan (40% van de sporters), gevolgd door wandelsport (11%).

Het percentage voor deelname aan fitness verschilt van het percentage in **figuur 2.1**. Daar gaat het over alle sporten die iemand in de afgelopen twaalf maanden heeft beoefend, hier alleen om de meest beoefende sport.

Bij de Nederlandse bevolking als geheel staat fitness (27%) ook bovenaan, opnieuw gevolgd door wandelsport (19%) en hardlopen/joggen (9%).

Tabel 2.2

Top tien meest beoefende sporten (jaarlijks), sporters van 18-80 jaar in de gemeente Epe (2023) en in Nederland (2020-2022)

(in procenten)

	Gemeente Epe (n=1.135)	Landelijk (n=4.851)
Fitness*	40	27
Wandelsport	11	19
Hardlopen/joggen	8	9
Wielrennen/toerfietsen	6	8
Tennis	5	3
Voetbal	5	4
Zwemsport**	3	4
Volleybal	3	1
Badminton	2	1
Paardensport	2	1

Bron: online vragenlijst inwoners gemeente Epe 2023, Mulier Instituut; Vrijtijdsomnibus (VTO), 2018, Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) in samenwerking met Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS); 2020, de Boekmanstichting en het Mulier Instituut in samenwerking met CBS.

* Fitness individueel, in groepsverband en buiten, zoals bootcamp, hebben we samengevoegd.

** Exclusief waterpolo.

● Kinderen

De tien meest beoefende sporten door kinderen in de gemeente Epe zijn: voetbal (39%), zwemmen (7%), dansen (6%), volleybal (5%), paardensport (5%), basketbal (4%), atletiek (4%), vecht- en verdedigingssporten (excl. judo, 4%), fitness (4%) en tennis (4%).

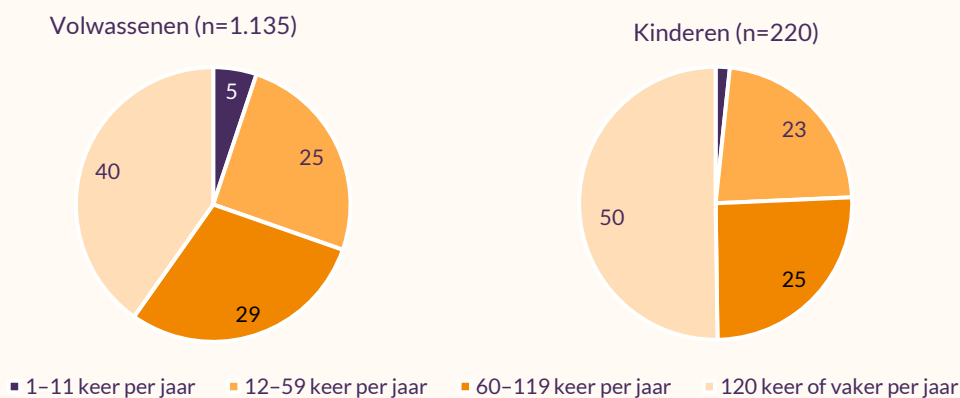
Frequentie van sport

In de gemeente Epe ligt het aandeel volwassenen dat 120 keer per jaar of vaker sport hoger dan het landelijke gemiddelde (40% vs. 21%). Mede daardoor sporten de sporters in de gemeente Epe per saldo vaker dan de sporters in Nederland. De helft van de kinderen in de gemeente Epe sport 120 keer per jaar of vaker (figuur 2.2).

Figuur 2.2

Sportfrequentie van sportende volwassenen (18-80 jaar) en sportende kinderen (6- 17 jaar) in de gemeente Epe (2023)

(in procenten)

Bron: online vragenlijst inwoners gemeente Epe 2023, Mulier Instituut.

Sportverband

Volwassen sporter in de gemeente Epe beoefenen hun belangrijkste sport met name alleen, in ongeorganiseerd verband (31%; tabel 2.3). Dit past bij het feit dat fitness en wandelsport de meest beoefende sporten zijn. Landelijk ligt het percentage alleen/ongeorganiseerd sporten met 44 procent hoger dan in de gemeente Epe.

27 procent van de volwassenen in de gemeente Epe beoefent hun belangrijkste sport als lid van een sportvereniging. Landelijk is dat 18 procent. Verder sport 26 procent van de volwassenen in de gemeente Epe als abonnee, lid of cursist van een fitnesscentrum of commerciële sportbieder.

Vergeleken met de landelijke cijfers sporten volwassenen in de gemeente Epe meer als abonnee, lid of cursist van een fitnesscentrum of commerciële sportbieder, maar minder in (informeel) groepsverband.

● Verschillen naar kern

22 procent van de volwassenen in de kern Epe beoefent hun belangrijkste sport als lid van een sportvereniging, tegenover 35 procent in Emst en 28 procent in Vaassen. In Emst is het aandeel dat hun belangrijkste sport beoefent als abonnee, lid of cursist van een fitnesscentrum of commerciële sportbieder hoger (30%) dan in Epe (25%) en Vaassen (24%).

● Kinderen

80 procent van de kinderen in de gemeente Epe beoefent hun belangrijkste sport bij een sportvereniging.

Tabel 2.3

Verband sportdeelname meest beoefende sport, sportende volwassenen (18-80 jaar) in de gemeente Epe (2023) en in Nederland (2020-2022) en sportende kinderen (6-17 jaar) in de gemeente Epe (2023)

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

	Gemeente Epe volwassenen (n=1.016)	Landelijk volwassenen (n=1.106)	Gemeente Epe kinderen (n=220)
Alleen, ongeorganiseerd	31	47	5
Als lid van een sportvereniging	27	18	80
Als abonnee, lid of cursist van een fitnesscentrum of commerciële sportaanbieder	26	15	5
In groepsverband, georganiseerd door uzelf, familie, vrienden of kennissen	12	17	4
Via het sociaal-cultureel werk, sportbuurtwerk of welzijnswerk	1	1	2
Via een zorginstelling of revalidatiecentrum	1	1	
Anders	4	1	5

Bron: online vragenlijst inwoners gemeente Epe 2023, Mulier Instituut.

2.3 Lidmaatschap sportvereniging

48 procent van alle volwassenen in de gemeente Epe is lid van een sportvereniging (niet in figuur of tabel). Landelijk was dat in 2021 27 procent.

De volwassenen in de gemeente Epe die een sport beoefenen, hebben we gevraagd welke sport ze beoefenen bij een vereniging. De meest genoemde verenigingssporten zijn voetbal (15%), tennis (14%), volleybal (6%), paardensport (4%), mountainbike (4%), golf (4%), hardlopen (3%), wielrennen (3%), wandelsport (3%), danssport (3%) en badminton (3%).

Opzeggen lidmaatschap

19 procent van de volwassenen in de gemeente Epe heeft in de afgelopen drie jaar een lidmaatschap van een sportvereniging opgezegd. Voornamelijk 18-34-jarigen inwoners deden dat (31%). Het is onbekend hoeveel mensen zich voor een sportvereniging hebben aangemeld.

● Verschillen naar kern

In de kern Epe is 45 procent van de volwassenen lid van een sportvereniging, in Emst 59 procent en in Vaassen 50 procent.

● Kinderen

80 procent van de kinderen in de gemeente Epe is lid van een sportvereniging. De kinderen die lid zijn van een sportvereniging, hebben we gevraagd voor welke sport. Voetbal noemen ze het meest (46%), gevolgd door danssport (12%). 29 procent heeft in de afgelopen drie jaar een lidmaatschap van een vereniging opgezegd. Voornamelijk kinderen van 12-17 jaar deden dat (32%).

Redenen voor opzegging

De reden voor het opzeggen van het lidmaatschap verschilt onder de volwassenen in de gemeente Epe (n=221, niet in figuur of tabel). De meest genoemde redenen zijn:

- 'De sportvereniging werd te duur' (32%). Deze reden benoemden laag- of middelbaar opgeleiden (resp. 41% en 37%) vaker dan hoogopgeleiden (16%).
- 'Ik had het te druk om naar de sportvereniging te gaan' (17%).
- 'Ik had vaak geen zin om naar de sportvereniging te gaan' (15%).

Met name te druk en geen zin noemt de groep 18-34-jarigen vaker. Deze groep stopt meestal vanwege gezin/studie/werk, omdat het team uit elkaar valt of omdat sportambities niet meer haalbaar zijn.

Een derde van de inwoners die een lidmaatschap hebben opgezegd, geeft als reden blessures/lichamelijke klachten of corona.

● Kinderen

Voor kinderen in de gemeente Epe zijn de meest genoemde redenen voor het opzeggen van het lidmaatschap, in deze volgorde (n=68):

- 'Ik heb een andere sport leren kennen'.
- 'Ik had het te druk om naar de sportvereniging te gaan'.
- 'Ik had vaak geen zin om naar de sportvereniging te gaan'.

Vervolg na opzegging

Van de volwassen inwoners in de gemeente Epe die in de afgelopen drie jaar een lidmaatschap hebben opgezegd (n=221), sport 27 procent nog steeds, maar zonder lid te zijn van een sportvereniging of sport-/fitnesscentrum. Daarnaast is 17 procent nu lid van een andere sportvereniging en sport 17 procent nu bij een sport-/fitnesscentrum. Ook werd een deel weer lid van dezelfde vereniging.

27 procent van deze inwoners sport nu niet meer of weinig. Dit zijn voornamelijk 18-34-jarigen (43%).

- **Kinderen**

Een groot deel van de kinderen die in de afgelopen drie jaar een lidmaatschap hebben opgezegd (n=68) in de gemeente Epe, is nu lid van een andere sportvereniging (64%). 14 procent sport nog steeds, maar zonder lid te zijn van een sportvereniging of sport-/fitnesscentrum. 10 procent sport nu weinig of niet.

Beweegvriendelijke omgeving

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe de inwoners van de gemeente Epe gebruik maken van de openbare ruimte om te sporten en te bewegen. Daarnaast gaan we in op hun ervaringen en behoeften in deze omgeving en op buitenspelen.

3.1 Gebruik openbare ruimte

Los van de sporten die ze beoefenen, hebben we volwassenen en kinderen in de gemeente Epe gevraagd hoe zij sporten en (recreatief) bewegen in de openbare ruimte. We onderscheiden daarbij zeven activiteiten (**tabel 3.1**).

De voornaamste sport- en beweegactiviteiten in de openbare ruimte voor volwassenen zijn recreatief wandelen (87% doet dit minimaal eens per jaar) en fietsen (83%). Landelijk gezien wandelen mensen evenveel, maar fietsen ze iets minder.

Een derde van de volwassenen in de gemeente Epe zwemt in open water en een derde loopt hard. De landelijke cijfers zijn vergelijkbaar.

Verschillen naar geslacht en leeftijd

Volwassen mannen in de gemeente Epe doen meer aan wielrennen/mountainbiken dan vrouwen (34% vs. 15%; niet in tabel). Vrouwen wandelen meer dan mannen (91% vs. 84%) en ondernemen ook meer intensieve sportieve activiteiten zoals bootcamp (15% vs. 9%).

De deelname aan activiteiten zoals hardlopen, zwemmen en intensieve sportieve activiteiten neemt af met de leeftijd. Zo loopt 49 procent van de 16-34-jarigen minimaal één keer per jaar hard, tegenover 23 procent van de 55-64-jarigen.

Kinderen

De voornaamste sport- en beweegactiviteiten in de openbare ruimte voor kinderen zijn fietsen (83%), wandelen (83%) en zwemmen in open water (79%). Daarnaast onderneemt het merendeel van de kinderen sportieve activiteiten (60%).

Tabel 3.1**Deelname aan activiteiten in de openbare ruimte, volwassenen (18-80 jaar) in de gemeente Epe (2023) en Nederland (2020) en kinderen (6-18 jaar) in Epe (2023)**

(in procenten, % minimaal één keer per jaar, meerdere antwoorden mogelijk)

	Gemeente Epe volwassenen (n=1.135)	Landelijk volwassenen (n=1.485)	Gemeente Epe kinderen (n=231)
Recreatief wandelen	87	86	82
Recreatief fietsen	83	73	83
Zwemmen in open water	36	31	79
Hardlopen	31	34	40
Wielrennen/mountainbiken	24	26	27
Intensieve beweegactiviteiten (buitenfitness/bootcamp)	12	25	23
Sportieve activiteiten bij een sportlocatie (trapveldje, skatepark)	13	30	60
Overig	29	40	58

Bron: online vragenlijst inwoners gemeente Epe 2023, Mulier Instituut.

3.2 Ervaringen en behoeften in de openbare ruimte

Aantrekkelijkheid van de buurt om te sporten en bewegen

Aan zowel de volwassenen als de kinderen hebben we gevraagd hoe aantrekkelijk zij hun buurt vinden om te sporten en bewegen (figuur 3.2).

Het merendeel van de volwassen inwoners (62%) vindt de buurt (zeer) aantrekkelijk om te sporten en bewegen. 18 procent vindt deze 'niet aantrekkelijk, niet onaantrekkelijk', en 15 procent vindt de buurt (zeer) onaantrekkelijk. 5 procent weet het niet of heeft hier geen mening over.

Deze cijfers komen grotendeels overeen met wat de landelijke bevolking aangaf in 2023.

● Verschillen naar kern

In Epe en Vaassen vinden volwassenen de buurt vaker (zeer) aantrekkelijk om te sporten en bewegen (beide 65%) dan in Emst (55%).

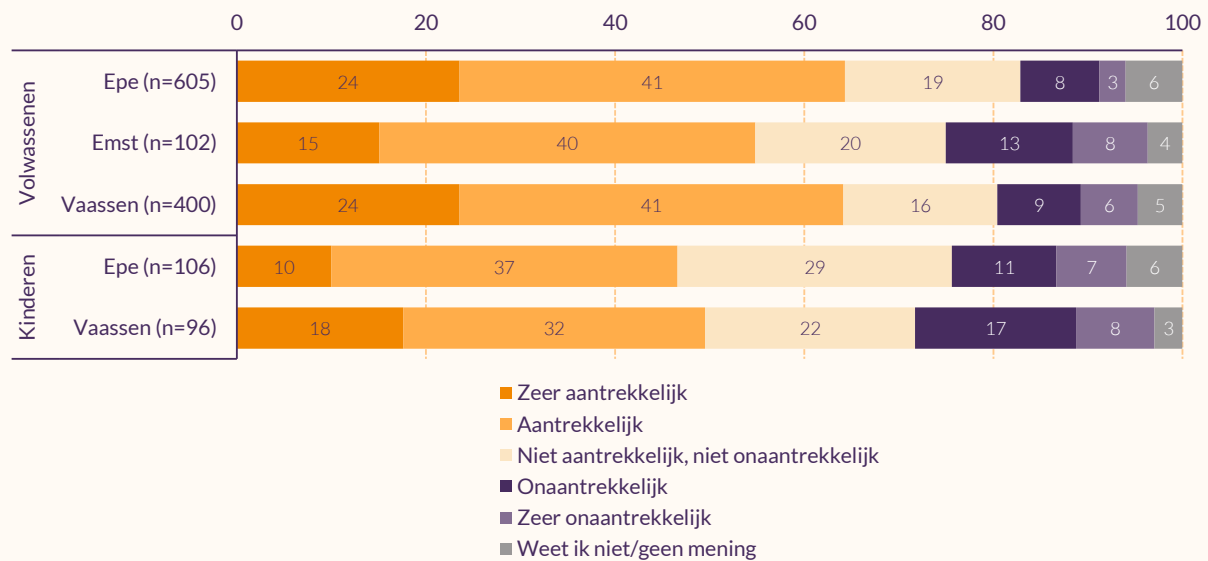
● Kinderen

Circa de helft van de (ouders van) kinderen van de gemeente Epe ervaart de buurt als (zeer) aantrekkelijk om te sporten en bewegen (48%). 24 procent ervaart deze als 'niet aantrekkelijk, niet onaantrekkelijk' en 25 procent als (zeer) onaantrekkelijk. 4 procent weet het niet of heeft hier geen mening over. Per kern verschilt dit niet.

Figuur 3.2

Ervaren aantrekkelijkheid van de buurt om te sporten en bewegen, volwassenen (18-80 jaar) en kinderen (6-17 jaar) in de gemeente Epe (2023), uitgesplitst naar kernen

(in procenten)

Bron: online vragenlijst inwoners gemeente Epe 2023, Mulier Instituut.

Belang van sporten en bewegen in de openbare ruimte

We hebben zowel kinderen als volwassenen gevraagd hoe belangrijk zij het vinden om in een buurt te wonen die aantrekkelijk is om te sporten en te bewegen (niet in figuur of tabel).

Het merendeel van de volwassen inwoners in de gemeente Epe vindt dit (heel) belangrijk (76%, n=1.135). 16 procent vindt dit 'niet belangrijk, niet onbelangrijk' en 5 procent vindt dit (heel) onbelangrijk (5%). De rest weet het niet of heeft geen mening (2%).

De volwassenen in Epe die hun buurt aantrekkelijk vinden om te sporten en bewegen, vinden het vaak ook belangrijk om in een buurt te wonen die aantrekkelijk is om te sporten en bewegen.

● **Kinderen**

Het merendeel van de kinderen in de gemeente Epe vindt het (heel) belangrijk (86%) om in een buurt te wonen die aantrekkelijk is om te sporten en bewegen. Een klein deel vindt het 'niet onbelangrijk, niet belangrijk' (8%) of onbelangrijk (3%). De overige kinderen weten het niet of hebben geen mening (2%).

Stimuleren sporten en bewegen in de openbare ruimte

We hebben gevraagd hoe de gemeente de buurt (nog) aantrekkelijker kan maken om te sporten en te bewegen (niet in tabel). De volwassen inwoners van de gemeente Epe (n=1.135) benoemen de volgende maatregelen het meest:

- ommetjes/routes aanleggen (23%);
- toestellen plaatsen (bijv. voor buitenfitness, bootcamp; 21%);
- verlichting verbeteren (17%).

‘Ommetjes/routes aanleggen’ noemde de Nederlandse bevolking als geheel in 2020 even vaak. De Nederlandse bevolking geeft vaker dan de volwassenen in Epe aan dat de toegankelijkheid van groen/parken moet worden verbeterd en dat er meer/betere rustplekken moeten komen.

● Verschillen naar geslacht en leeftijd

De 18-34-jarigen in de gemeente Epe benoemen ‘toestellen plaatsen’ (30%) en ‘aanbod georganiseerde activiteiten vergroten’ (20%) vaker dan alle inwoners in de gemeente Epe (21% en 15%). Ook de maatregel ‘communicatie over mogelijkheden openbare ruimte verbeteren’ noemen de 18-34-jarigen vaker (14% vs. 9%).

19 procent van de 18-34-jarigen geeft aan dat geen van de genoemde maatregelen nodig zijn. Opvallend is dat dit aantal voor de 55-64-jarigen en 65-80-jarigen aanzienlijk hoger ligt (resp. 40% en 48%).

● Verschillen naar kern

Volwassenen in Vaassen noemen ‘ommetjes/routes aanleggen’ (27%) vaker dan in Epe en Emst (resp. 20% en 17%). De maatregel ‘toestellen plaatsen’ noemen volwassenen in Emst (28%) vaker dan de volwassenen in Epe (19%). Volwassenen in Epe noemen de maatregel ‘aanbod georganiseerde activiteiten vergroten’ (17%) vaker dan de volwassenen in Emst (**tabel 3.2**).

Tabel 3.2**Maatregelen van de gemeente om sporten en bewegen in de openbare ruimte te bevorderen, volwassenen (18-80 jaar) in de gemeente Epe (2023), uitgesplitst naar de kernen**

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

	Epe volwassenen (n=605)	Emst volwassenen (n=102)	Vaassen volwassenen (n=400)
Ommetjes/routes aanleggen	20	17	27
Toestellen plaatsen (bijv. voor buitenfitness, bootcamp)	19	28	23
Aanbod georganiseerde activiteiten vergroten	17	6	13
Verlichting verbeteren	17	22	15
Infrastructuur verbeteren (kwaliteit wegdek/pad)	15	11	18
Meer/betere speelplekken (jeugd)	12	14	15
Communicatie over mogelijkheden openbare ruimte verbeteren	11	5	8
Toegankelijkheid groen/parken verbeteren	5	6	10
Meer/betere rustplekken	5	5	7
Anders	9	4	10
Geen van deze/is niet nodig	33	36	30

Bron: online vragenlijst inwoners gemeente Epe 2023, Mulier Instituut.

Mogelijkheden om sporten en bewegen in de buurt te vergroten

Aan zowel de volwassenen als de kinderen hebben we gevraagd wat zij missen qua mogelijkheden in de buurt om te sporten en bewegen in de openbare ruimte (figuur 3.1).

Vier op de tien volwassen inwoners van de gemeente Epe benoemen dat ze geen van de genoemde mogelijkheden missen (43%). 'Speelplaatsen voor kinderen' (16%), 'sporthal, sportveld, zwembad' (15%) en 'sporttoestellen' (14%) missen ze het vaakst.

Een kwart (24%) geeft aan dat het missen van bepaalde sport- en beweegmogelijkheden in de buurt een reden is dat ze niet of minder sporten dan ze zouden willen. Voor 28 procent is dit misschien een reden en voor 48 procent is dit geen reden.

● Verschillen naar kern

Volwassenen in Epe missen een sporthal, sportveld of zwembad (22%) vaker dan de volwassen inwoners uit Emst (6%) en Vaassen (7%). Volwassenen in Vaassen noemen vaker dat ze speelplaatsen voor kinderen missen (21%) dan volwassenen in Epe (12%) en Emst (11%). In Emst missen de volwassenen vaker een fitnesscentrum (14%) dan volwassenen in Epe en Vaassen (beide 6%).

● Kinderen

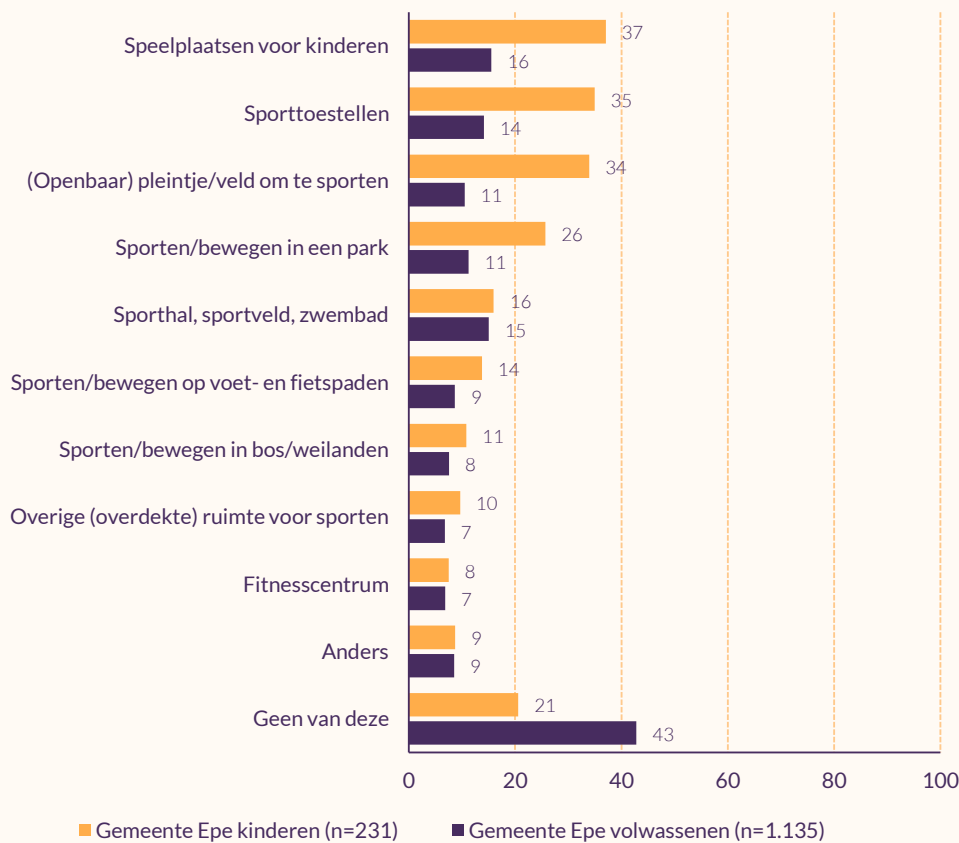
De drie meest genoemde mogelijkheden om te sporten en te bewegen in de buurt die kinderen missen, zijn 'speelplaatsen voor kinderen' (37%), 'sporttoestellen' (35%) en een '(openbaar) pleintje/veld om te sporten' (34%).

Voor een kwart van de kinderen (27%) is het missen van bepaalde sport- en beweegmogelijkheden in de buurt een reden dat ze niet of minder sporten dan ze zouden willen. Voor 23 procent is dit misschien een reden en voor de helft (49%) is dit geen reden.

Figuur 3.1

Gemiste mogelijkheden om te sporten en bewegen in de buurt, volwassenen (18-80 jaar) en kinderen (6-17 jaar) in de gemeente Epe (2023)

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: online vragenlijst inwoners gemeente Epe 2023, Mulier Instituut.

3.3 Buitenspelen

Ouders van kinderen van 6-11 jaar in de gemeente Epe (n=114) hebben we vragen gesteld over activiteiten die hun kind buiten schooltijd heeft. De top tien activiteiten die zij wekelijks doen, zijn (niet in tabel of figuur):

- > sociaal contact met het gezin (94%);
- > televisiekijken (89%);

- binnen spelletjes doen (84%);
- binnen met speelgoed spelen (82%);
- binnen bezig zijn met de smartphone, pc, of tablet anders dan gamen (80%);
- binnen spelen met vriendjes en vriendinnetjes (76%);
- sporten bij een sportvereniging (74%);
- binnen gamen op smartphone, pc, tablet of gameconsole (73%);
- buiten rennen, ravotten of spelletjes spelen (72%);
- dingen maken, knutselen of doe-het-zelven (binnen; 71%).

Twee van die activiteiten hebben met sporten en bewegen hebben te maken: 74 procent van de ouders geeft aan dat hun kind wekelijks sport bij een vereniging en 72 procent geeft aan dat hun kind buiten rent, ravot of spelletjes speelt.

In 2019 stonden landelijk nagenoeg dezelfde activiteiten in de top tien. De top drie was hetzelfde. Wandelen en fietsen noemden ouders landelijk iets vaker dan in de gemeente Epe.

Buitenspeeltijd

We vroegen de ouders van kinderen (6-11 jaar) in de gemeente Epe hoeveel uur per week hun kind in de zomer en in de winter buiten speelt.

In de zomerperiode speelt het merendeel van de kinderen meer dan 14 uur per week buiten (70%). Gemiddeld is dit circa twee uur per dag. 14 procent van de kinderen speelt 8 tot 13 uur buiten en 16 procent 7 uur of minder (niet in figuur of tabel).

In de winterperiode speelt circa de helft van de kinderen 7 uur of minder buiten (54%). 29 procent speelt 8 tot 13 uur buiten en 17 procent meer dan 14 uur.

Het merendeel van de ouders is (heel) tevreden met de tijd dat hun kind buiten speelt (60%). Een kwart van de ouders is 'niet tevreden, niet ontevreden' (24%) en 16 procent is (heel) ontevreden.

Belemmeringen om buiten te spelen

Het merendeel van de kinderen in de gemeente Epe speelt, volgens hun ouders, (heel) graag buiten (76%). 18 procent van de ouders antwoordt neutraal op de vraag hoe graag hun kind buiten speelt. 7 procent ervaart dat hun kind (helemaal) niet graag buiten speelt.

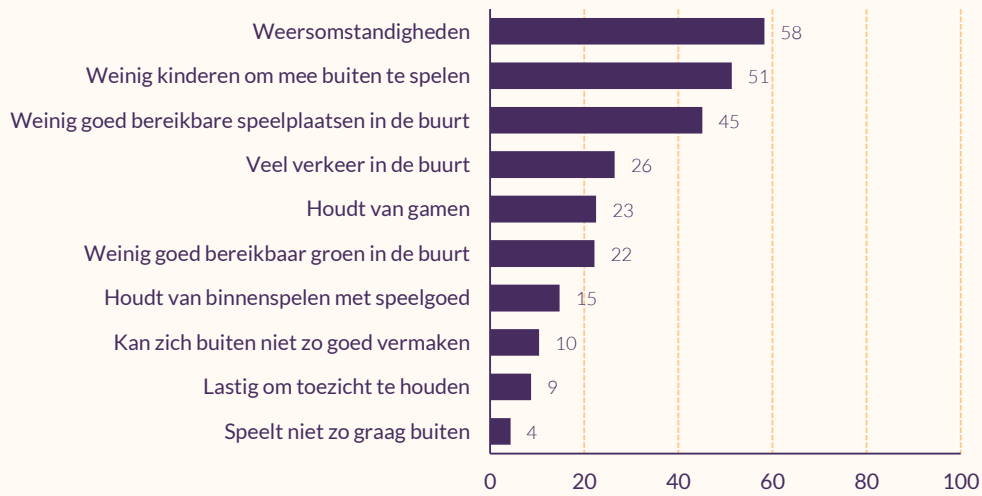
We hebben de ouders gevraagd wat voor hun kind belemmeringen zijn om buiten te spelen (**figuur 3.4**). Het meest noemen ze de weersomstandigheden, zoals regen of warmte. Dit noemden ouders in 2019 landelijk ook het vaakst.

Daarnaast ervaart de helft van de ouders dat er weinig kinderen zijn om mee buiten te spelen (51%). 45 procent vindt dat er weinig goed bereikbare speelplaatsen in de buurt zijn. Dit is beduidend meer dan de Nederlandse bevolking aangaf in 2019 (resp. 29% en 12%).

Figuur 3.4

Ervaren belemmeringen voor kinderen (6-11 jaar) in de gemeente Epe om buiten te spelen (2023)

(in procenten, n=114, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: online vragenlijst inwoners gemeente Epe 2023, Mulier Instituut.

Sport-/beweegstimulering in de buurt

In dit hoofdstuk beschrijven we het sport- en beweegaanbod in of vanuit de buurt van de inwoners van de gemeente Epe. Daarnaast gaan we in op de tevredenheid over het sport- en beweegaanbod in of vanuit de buurt en de bekendheid van de buurtsportcoach.

4.1 Aanbod sport- en beweegactiviteiten

Activiteiten in/vanuit de buurt

We hebben zowel de volwassenen als de kinderen in de gemeente Epe gevraagd welke sport- en beweegactiviteiten de afgelopen twaalf maanden in of vanuit de buurt zijn georganiseerd (tabel 4.1).

De volwassen inwoners van Epe benoemen de volgende sport- en beweegactiviteiten het meest: wandelingen (32%), fietstochten (22%) en toernooitjes zoals een stratenvolleybaltoernooi of voetbal (10%).

Ook de Nederlandse bevolking als geheel noemt in 2022 wandelingen en fietstochten het vaakst (31% en 20%). De Nederlandse bevolking geeft iets vaker dan de volwassen bevolking in Epe aan dat er proeflessen, demonstraties en wedstrijdjes bij sportverenigingen/sportscholen worden georganiseerd (14%).

● Kinderen

Vergeleken met volwassenen in Epe geven kinderen vaker aan dat er wandelingen in en vanuit de buurt worden georganiseerd, zoals de avondvierdaagse (48%). Ook toernooien en sportieve activiteiten noemen kinderen vaker.

Tabel 4.1

Bekende sport- en beweegactiviteiten in of vanuit de buurt in de afgelopen twaalf maanden, volgens volwassenen (18-80 jaar) in de gemeente Epe (2023) en Nederland (2022) en kinderen (6-17 jaar) in de gemeente Epe (2023)

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

	Gemeente Epe volwassenen (n=1.135)	Landelijk volwassenen (n=1.475)	Gemeente Epe kinderen (n=231)
Wandeling (avondvierdaagse)	32	31	48
Fietstocht	22	20	15
Toernooi (stratenvolleybaltoernooi, voetbaltoernooi)	10	8	19
Hardloopevenement/sponsorloop	9	14	15
Proefles, demonstratie, wedstrijdjjes bij sportvereniging/sportschool	8	10	18
Sportieve activiteit wijkcentrum/buurthuis/speeltuin	6	8	16
Sportieve activiteit van een school bedoeld voor de buurt	3	5	9
Sportieve activiteit kinderopvang voor de buurt	2	3	9
Activiteit bij sportveldje	2	4	4
Sportieve activiteit bedrijf/winkel	1	2	3
Sportieve activiteit zorginstelling/arts/fysiotherapeut voor de buurt	1	3	1
Andere sport- en beweegactiviteiten	1	1	5
Geen van deze	20	21	13
Weet ik niet	40	32	24

Bron: online vragenlijst inwoners Epe 2023, Nationaal Sportonderzoek (NSO), mei 2022, Mulier Instituut.

● Verschillen naar kern

Fietstochten noemen inwoners meer in Emst (31%) en Vaassen (24%) dan in Epe (18%, niet in figuur of tabel). Ook toernooien, zoals stratenvolleybal of voetbal, en proeflessen, demonstraties en wedstrijdjjes bij sportverenigingen of sportscholen noemen de inwoners van Emst (19% en 13%) en Vaassen (14% en 10%) ook meer dan die van Epe (6% en 5%).

Sportieve activiteiten voor de buurt georganiseerd door zorginstellingen, artsen of fysiotherapeuten vallen meer op in Emst (5%) dan in Epe en Vaassen (beide 1%).

Doelgroep van aanbod

Volgens zes op de tien volwassenen in de gemeente Epe zijn de sport- en beweegactiviteiten die in en vanuit de buurt worden georganiseerd niet voor een speciale groep, maar voor iedereen (61%). Een derde geeft aan dat de activiteiten met name voor kinderen zijn (niet in tabel of figuur).

Deze cijfers komen overeen met wat de Nederlandse bevolking in zijn geheel aangaf in 2022. De Nederlandse bevolking geeft iets vaker aan dat de activiteiten voor ouderen (20%) en mensen met een beperking (10%) zijn dan in Epe (respectievelijk 14% en 4%).

De doelgroep ouderen noemen inwoners in Emst (33%) vaker dan in Epe (13%) en Vaassen (10%).

● Kinderen

Kinderen geven aan dat de sport- en beweegactiviteiten in en vanuit de buurt met name voor henzelf zijn (49%) of voor iedereen (41%).

Informatiebron aanbod

Bijna de helft van de volwassenen in de gemeente Epe (49%) wist van de sport- en beweegactiviteiten in de buurt via sociale media (**figuur 4.1**). 42 procent wist ervan via een krant, een website of lokale televisie.

De informatiebron voor kinderen is iets diverser: 36 procent is ermee bekend via sociale media, 35 procent via familie of vrienden en 34 procent via een poster, folder of brief (niet in figuur).

● Verschillen naar geslacht en leeftijd

Volwassen vrouwen in de gemeente Epe geven vaker dan mannen aan dat ze op de hoogte zijn van activiteiten via een poster, folder of brief (31% vs. 19%; niet in figuur).

Met het toenemen van de leeftijd geven volwassenen in de gemeente Epe vaker aan dat ze bekend zijn met de activiteiten in de buurt via een krant, een website of lokale televisie. De informatiebron familie, kinderen of vrienden noemen 18-34-jarigen en 35-54-jarigen vaker dan de oudere leeftijdsgroepen.

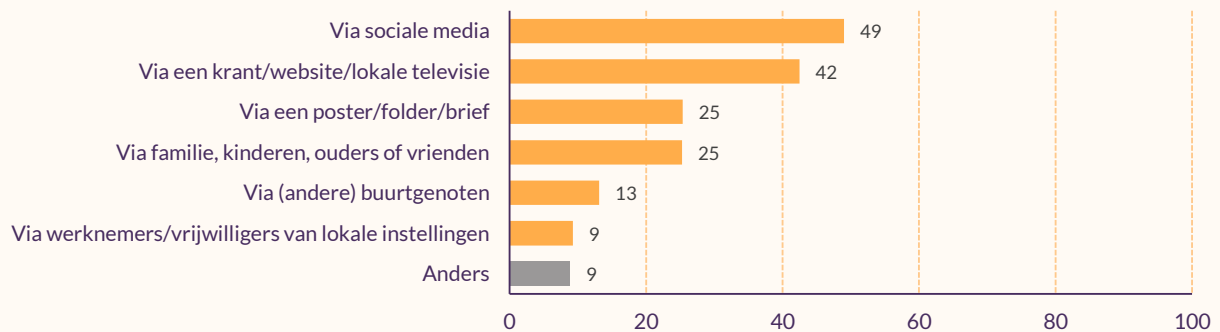
● Verschillen naar kern

In Vaassen geven zes op de tien de volwassenen aan dat ze bekend zijn met de activiteiten via sociale media (in Epe 45% en Emst 34%). Een krant, een website of lokale televisie noemen volwassenen in Epe vaker als informatiebron (48%) dan volwassenen in Emst (31%) en Vaassen (38%).

Figuur 4.1

Informatiebron over sport- en beweegactiviteiten in de buurt in de afgelopen twaalf maanden, bevolking van 18-80 jaar in de gemeente Epe (2023)

(in procenten, n=457, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: online vragenlijst inwoners gemeente Epe 2023, Mulier Instituut.

Partners van het aanbod

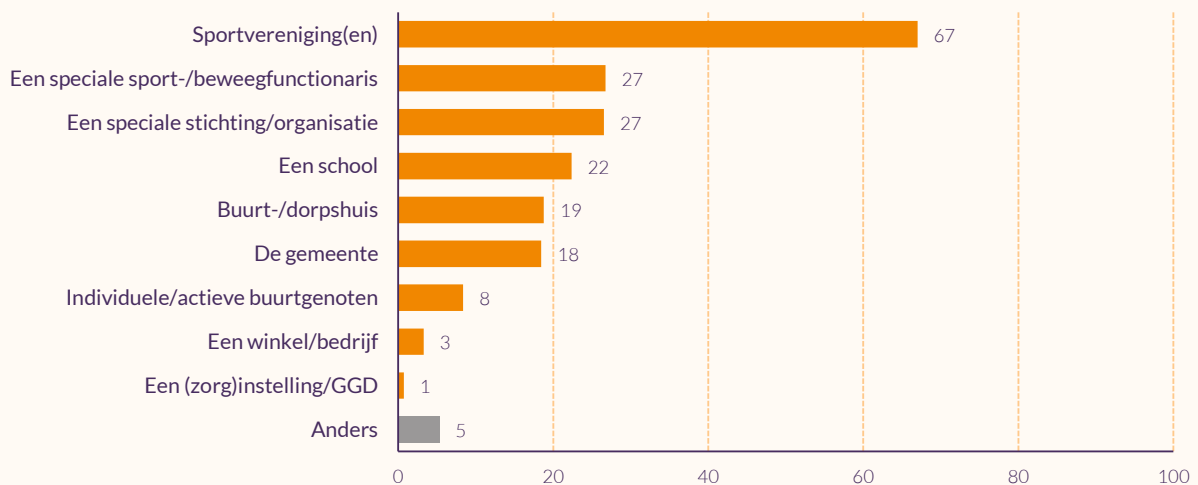
Twee derde van de volwassenen in de gemeente Epe geeft aan dat één of meerdere sportverenigingen betrokken zijn bij de sport- en beweegactiviteiten in de buurt (figuur 4.2).

De ouders die voor hun kind de vragenlijst invullen, noemen sportvereniging ook het vaakst. Daarnaast noemen ze een speciale sport- en beweegfunctionaris vaker, net als betrokkenheid van de school.

Figuur 4.2

Betrokken partijen/personen bij de sport- en beweegactiviteiten in de buurt in de afgelopen twaalf maanden, bevolking van 18-80 jaar in de gemeente Epe (2023)

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: online vragenlijst inwoners gemeente Epe 2023, Mulier Instituut.

Verandering aanbod in de tijd

Volgens 39 procent van de volwassenen in de gemeente Epe is het aanbod aan sport- en beweegactiviteiten in de afgelopen vier jaar min of meer gelijk gebleven (niet in figuur of tabel). Volgens 13 procent is het aanbod (sterk) afgenomen en volgens 10 procent is het sterk toegenomen. De rest weet het niet. Kinderen geven ongeveer hetzelfde aan.

Tevredenheid met aanbod in de buurt

41 procent van de volwassenen in de gemeente Epe is (zeer) tevreden met de mogelijkheden om in of vanuit de buurt aan sport- en beweegactiviteiten deel te nemen. Dit komt overeen met de tevredenheid van de Nederlandse bevolking over het aanbod in hun buurt in 2022.

28 procent van de volwassenen in de gemeente Epe is 'niet ontevreden, niet tevreden', en 11 procent is (zeer) ontevreden. 21 procent weet het niet of heeft geen mening.

● **Verschillen naar leeftijd**

De oudere leeftijdsgroepen geven vaker aan (zeer) tevreden te zijn over het aanbod dan de twee jongere leeftijdsgroepen: 46 procent van de 55-64-jarigen en 47 procent van de 65-80-jarigen is tevreden, tegenover 36 procent van de 18-34-jarigen en 33 procent van de 35-54-jarigen.

● **Kinderen**

Van de (ouders van) kinderen is 41 procent (zeer) tevreden met het huidige aanbod aan sport- en beweegactiviteiten in de buurt. 20 procent is (zeer) ontevreden met het huidige aanbod. 35 procent is 'niet tevreden, niet ontevreden' en 4 procent weet het niet of heeft geen mening.

Verwachte deelname aan aanbod

Iets meer dan een derde van de volwassenen in de gemeente Epe is van plan in de komende jaren (vaker) aan sport- en beweegactiviteiten in de buurt deel te nemen (figuur 4.3).

● **Verschillen naar leeftijd**

65-80-jarigen in de gemeente Epe geven het vaakst aan dat ze niet deelnemen omdat de activiteiten niet voor hen zijn bedoeld (29%). 18-34-jarigen geven het vaakst aan dat ze niet meedoen omdat de activiteiten ze niet zo aanspreken (27%).

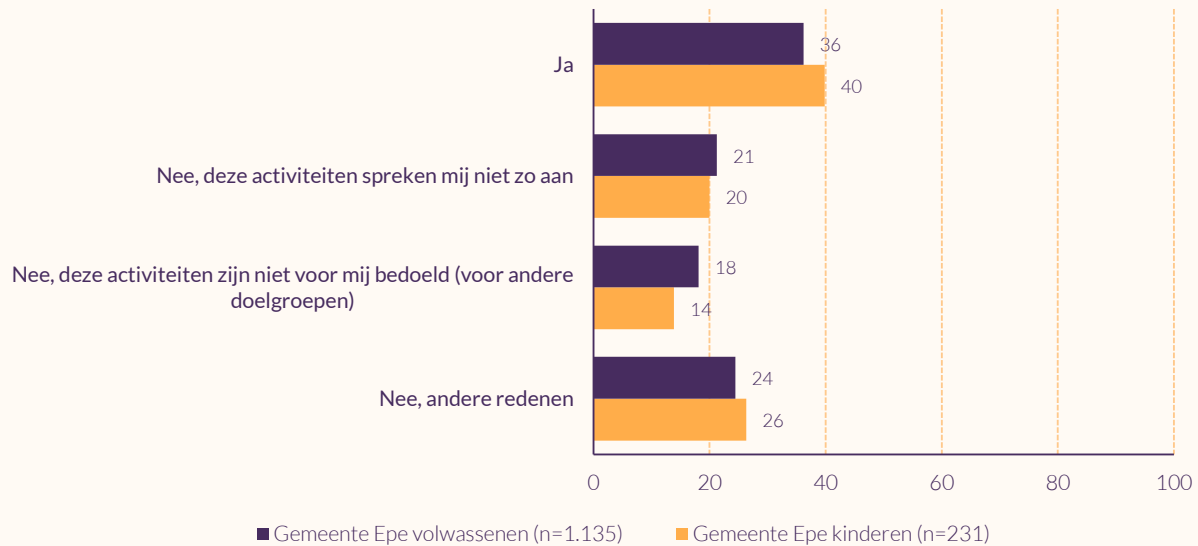
● **Kinderen**

Meisjes in de gemeente Epe geven vaker dan jongens aan dat ze niet meedoen omdat de activiteiten niet voor hen zijn bedoeld (niet in figuur). Jongens in de gemeente Epe geven daarentegen vaker aan dat ze niet meedoen omdat de activiteiten ze niet zo aanspreken.

Figuur 4.3

Deelname aan sport- en beweegactiviteiten in de buurt in de aankomende jaren, volwassenen (18-80 jaar) en kinderen (6-17 jaar) in gemeente Epe (2023)

(in procenten)

Bron: online vragenlijst inwoners gemeente Epe 2023, Mulier Instituut.

4.2 Bekendheid en activiteiten buurtsportcoaches

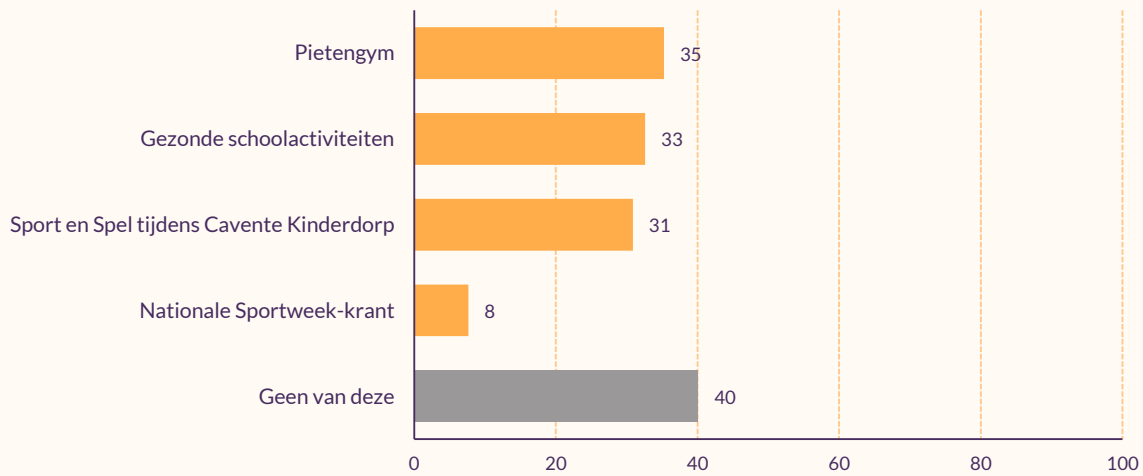
De helft van de kinderen in de gemeente Epe is niet bekend met de inzet van buurtsportcoaches. 42 procent is wel bekend met de inzet van buurtsportcoaches in de gemeente Epe, maar weet niet precies wie ze zijn (niet in figuur of tabel). Slechts een klein deel van de kinderen (5 procent en minder) kent de namen van de buurtsportcoaches (Niels, Wilmer, Vincent en Amy). Dit is meer dan in de rapportage over sportdeelname in de gemeente uit 2019.

40 procent van de kinderen is niet bekend met de activiteiten van de buurtsportcoaches in Epe (**figuur 4.4**). 35 procent is bekend met Pietengym, 33 procent met Gezonde School-activiteiten en 31 procent met Sport en Spel Cavente Kinderdorp. De helft van de kinderen (52%) is bekend met de vakantieactiviteiten vanuit Koppel Swoe in samenwerking met sportverenigingen, de andere helft niet (48%; niet in figuur).

Figuur 4.4

Bekendheid met de activiteiten van de buurtsportcoaches, kinderen (6-17 jaar) in de gemeente Epe (2023)

(in procenten, n=231, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: online vragenlijst inwoners gemeente Epe 2023, Mulier Instituut.

In de gemeente Epe bestaat een kennismakingsaanbod voor kinderen met aandacht voor sport in brede zin (gericht op waarden & normen, plezier, gezondheid en leefstijl). Dit is belangrijk om kinderen een bewuste keuze te laten maken voor een sport die bij ze past. De helft van de ouders (48%) vindt dat dit aanbod breder en gevarieerder mag zijn (niet in figuur of tabel). 34 procent vindt dat het goed is zoals het nu is, en 18 procent weet het niet.

● **Verschillen naar kern**

In Emst geven ouders vaker aan dat het aanbod breder en gevarieerder mag zijn dan in de andere kernen.

De ouders van kinderen hebben we gevraagd wat er volgens hen snel moet gebeuren op het gebied van sporten en bewegen in de gemeente Epe. Ze moesten een top drie (van de vier) geven en konden kiezen uit:

- meer sporten organiseren voor mensen met een beperking;
- beter vervoer naar de sportplek;
- meer sportplekken;
- financiële ondersteuning om te kunnen sporten.

De laatste twee acties scoren het hoogst (en nagenoeg even hoog).

Motieven en belemmeringen

In dit hoofdstuk beschrijven we wat de motieven van en belemmeringen voor de inwoners van de gemeente Epe zijn om te sporten en bewegen.

5.1 Motieven

De belangrijkste reden om te (gaan) sporten en bewegen is voor de volwassenen in de gemeente Epe 'lichaamsbeweging en/of gezondheid'. Negen op de tien inwoners noemen deze reden (91%, **tabel 5.1**). Dit is meer dan landelijk in 2018 (80%).

66 procent van de volwassenen in de gemeente Epe vindt daarnaast 'opbouw van conditie, kracht en/of lenigheid' een belangrijke reden om te sporten en bewegen. Landelijk noemt 62 procent van de bevolking dit.

Verder vinden volwassenen in de gemeente Epe de redenen 'leuke activiteit/plezier' en 'gezelligheid/sociale contacten' belangrijker dan Nederland als geheel. Afslanken/uiterlijk' noemt de Nederlandse bevolking vaker dan volwassenen in de gemeente Epe (44% vs. 34%).

Verschillen naar geslacht en leeftijd

De volwassen mannen en vrouwen in de gemeente Epe verschillen deels in hun redenen om te sporten en bewegen. Mannen noemen vaker 'prestatie, jezelf verbeteren' en vrouwen vaker 'afslanken/uiterlijk' (niet in tabel).

'Afslanken/uiterlijk' noemen 18-34-jarigen (51%) vaker dan bijvoorbeeld 55-64-jarigen (27%). 'Opbouw van conditie, kracht en/of lenigheid', 'competitie, meten met anderen' en 'prestatie, jezelf verbeteren' noemen mensen minder met het toenemen van de leeftijd.

Verschillen naar wel of geen sporter

Motieven verschillen soms tussen sporters en niet-sporters. Volwassen sporters noemen vaker 'leuke activiteit/plezier' (51% vs. 28%; niet in figuur of tabel), 'lichaamsbeweging/gezondheid' (93% vs. 75%) en 'gezelligheid/sociale contacten' (49% vs. 26%) als reden om te sporten en bewegen.

Dit soort verschillen zien we zowel in de gemeente Epe als in Nederland als geheel. Deze zaken kunnen een aangrijpingspunt zijn om sport en bewegen te bevorderen bij mensen die hier weinig aan doen, door te laten zien dat sporten en bewegen onder andere leuk en gezellig kan zijn.

Verschillen naar kern

Volwassenen in Epe (14%) en Vaassen (14%) noemen vaker een advies van een arts/fysiotherapeut als reden om te sporten en bewegen dan in Emst (6%).

Kinderen

Voor kinderen in de gemeente Epe is 'lichaamsbeweging/gezondheid' de belangrijkste reden om te sporten en bewegen (84%), gevolgd door 'nieuwe vaardigheden leren (81%)' en 'ontspanning/uitlaatklep voor dagelijks leven zoals school (71%)'.

Een aantal redenen noemen kinderen meer dan volwassenen: 'leuke activiteit/plezier', ontspanning/uitlaatklep voor dagelijks leven', 'prestatie, jezelf verbeteren', 'competitie, meten met anderen' en 'nieuwe vaardigheden leren'.

Tabel 5.1

Belangrijke redenen om te sporten en bewegen volgens volwassenen (18-80 jaar) en kinderen (6-17 jaar) in de gemeente Epe (2023)

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

	Gemeente Epe volwassenen 2023 (n=1.135)	Gemeente Epe kinderen 2023 (n=231)
Lichaamsbeweging/gezondheid	91	84
Opbouw van conditie, kracht en/of lenigheid	66	59
Leuke activiteit/plezier	48	81
Gezelligheid/sociale contacten	46	70
Lekker buiten zijn	45	54
Ontspanning/uitlaatklep voor dagelijks leven zoals school	38	63
Afslanken/uiterlijk	34	*
Prestatie, jezelf verbeteren	24	44
Niet duur	15	6
Advies opvolgen van arts/fysiotherapeut	14	7
Competitie, meten met anderen	13	27
Nieuwe vaardigheden leren	11	48
Anders	1	0
Geen enkele, ik doe niet (zo veel) aan sport en bewegen	2	2

Bron: online vragenlijst inwoners gemeente Epe 2023, Mulier Instituut.

* Niet als antwoordoptie bij kinderen

5.2 Belemmeringen

De meest genoemde belemmering om (meer) te sporten en bewegen in gemeente Epe (**tabel 5.2**) is 'tijdgebrek vanwege combinatie werk, studie of gezin' (37%). Ook landelijk (2018) noemen mensen deze belemmering het meest (43%).

Op de tweede en derde plaats staan voor de volwassen inwoners van de gemeente Epe 'lichamelijke belemmeringen' en 'sporten is te duur'. Een beperkte motivatie

noemen ze minder vaak dan de Nederlandse bevolking als geheel (9% vs. 22%). Mogelijk speelt hierbij een rol dat de respons in Epe wat meer uit sporters bestaat. 'Psychische problemen' noemt de landelijke bevolking (in 2018) vaker dan volwassenen in de gemeente Epe.

Verschillen naar geslacht en leeftijd

Volwassen vrouwen in de gemeente Epe benoemen 'sporten is te duur' vaker als belemmering dan mannen (22% vs. 12%; niet in tabel). 'Geen of beperkte voorzieningen/mogelijkheden in de buurt' noemen vrouwen ook vaker als belemmering dan mannen. Hetzelfde geldt voor 'psychische problemen' en 'sport/beweeg niet als het donker is'.

'Beperkte motivatie/niet leuk om te doen' noemen inwoners in de gemeente Epe minder vaak naarmate de leeftijd toeneemt, net als 'geen mensen om samen mee te sporten en bewegen' en 'sporten is te duur'.

Verschillen naar wel of geen sporter

Niet-sporters noemen 'beperkte motivatie/niet leuk om te doen' vaker dan sporters (23% vs. 7%). Ook noemen ze vaker de redenen 'sporten is te duur' (31% vs. 15%), 'lichamelijke belemmeringen' (38% vs. 18%) en 'geen mensen om samen mee te sporten en bewegen' (17% vs. 8%).

Verschillen naar kern

Volwassenen in Epe geven 'tijdgebrek vanwege werk, studie en/of gezin' minder vaak als belemmering (32%) dan in Emst (41%) en Vaassen (43%). 'Geen of beperkte voorzieningen/mogelijkheden in de buurt' noemen volwassen in Emst (19%) vaker dan in Epe (9%) en Vaassen (9%).

Kinderen

Voor kinderen in de gemeente Epe is gebrek aan tijd een belemmering om (meer) te sporten (17%). Verder benoemen zij belemmeringen zoals 'beperkte motivatie/niet leuk om te doen' en 'sporten is te duur' (beide 7%).

Tabel 5.2**Belemmeringen om te sporten en bewegen volgens volwassenen (18-80 jaar) en kinderen (6-17 jaar) in de gemeente Epe (2023)**

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

	Gemeente Epe volwassenen 2023 (n=1.135)	Gemeente Epe kinderen 2023 (n=231)
Tijdgebrek vanwege werk, studie en/of gezin	37	34
Lichamelijke belemmeringen	21	3
Sporten is te duur	17	11
Geen of beperkte voorzieningen/mogelijkheden in de buurt	11	18
Het weer	10	15
Tijdgebrek vanwege andere activiteiten	10	13
Beperkte motivatie/niet leuk om te doen	9	10
Geen mensen om samen mee te sporten en bewegen	9	16
Sport/beweeg niet als het donker is	8	10
Houd het niet zo lang vol	5	4
Psychische problemen	3	2
Mijn sociale vaardigheden zijn niet zo goed	3	3
Gevoel niet mee te kunnen komen	2	2
Bang om te vallen/angst voor blessures	2	3
Sportverenigingen zijn te prestatiegericht	1	4
Veiligheid in/rondom sportaccommodaties	0	1
Anders	4	9
Geen enkele, ik sport/beweeg niet minder dan ik wil	25	30

Bron: online vragenlijst inwoners gemeente Epe 2023, Mulier Instituut.

Conclusie & aanbevelingen

In dit hoofdstuk beschrijven we per thema de belangrijkste conclusies over sporten en bewegen in de gemeente Epe. Vervolgens reflecteren we op de bevindingen. We sluiten het hoofdstuk af met enkele aanbevelingen voor de gemeente Epe.

6.1 Conclusie

Sport- en beweegdeelname

De gemeente Epe onderscheidt zich op het gebied van sportdeelname van het landelijke gemiddelde, met hoge percentages van zowel volwassenen (87%) als kinderen (95%) die actief deelnemen aan sportactiviteiten. Deels komt dat waarschijnlijk door een oververtegenwoordiging van 'sportminded' respondenten in de vragenlijst.

De overgrote meerderheid van de volwassenen voldoet aan de RSO-norm van minimaal twaalf keer per jaar sporten. Een aanzienlijk deel sport zelfs wekelijks. De uitdaging blijft om ook de niet-sporters te betrekken.

Populaire activiteiten en lidmaatschappen

De belangrijkste activiteiten in de openbare ruimte zijn recreatief wandelen (87%) en fietsen (83%). Dat is vergelijkbaar met landelijke trends voor wandelen. De voorkeur voor fietsen is groter in de gemeente Epe.

Volwassenen doen vooral activiteiten op de openbare weg en fitness, terwijl kinderen voornamelijk deelnemen aan veldsporten zoals voetbal en hockey.

We zien een tendens tot ongeorganiseerd sporten onder volwassenen. Dit blijkt ook uit het proces van opzeggingen van lidmaatschappen bij sportverenigingen, vooral onder jongeren.

Inwoners zeggen lidmaatschappen op vanwege financiële overwegingen, tijdgebrek en verlies van interesse. Een deel van deze verenigingssporters blijft sporten, maar dan ongenorganiseerd.

Aantrekkelijkheid van de buurt voor sporten en bewegen

62 procent van de volwassenen in de gemeente Epe en bijna de helft van de kinderen beschouwt hun buurt als aantrekkelijk voor sport en bewegen. Het merendeel van de volwassenen (76%) en 86 procent van de kinderen vindt het (heel) belangrijk om in een buurt te wonen die aantrekkelijk is om te sporten en te bewegen.

Het verbeteren van deze aantrekkelijkheid kan volgens de inwoners onder andere door ommetjes of routes aan te leggen, buitenfitnessapparatuur te plaatsen en de

verlichting te verbeteren. Dat komt overeen met de wensen op landelijk niveau. Jongvolwassenen hebben een voorkeur voor het plaatsen van toestellen en benadrukken het belang van betere communicatie over de mogelijkheden in de openbare ruimte.

Buitenspelen

Ondanks een sterke focus op activiteiten binnenshuis bij kinderen van 6-11 jaar, zoals gezinsinteractie en televisiekijken, is 60 procent van de ouders tevreden over de tijd dat hun kinderen buitenspelen. Weersomstandigheden, een gebrek aan speelkameraden en de afwezigheid van goed bereikbare speelplaatsen noemen ze als belangrijke belemmeringen voor buitenspelen.

Sport- en beweegmogelijkheden in de buurt

Een aantal cijfers suggereren dat er ruimte is voor verbetering in zowel het aanbod als de diversiteit van sport- en bewegingsmogelijkheden:

- 41 procent van de volwassenen in de gemeente Epe is (zeer) tevreden met de lokale mogelijkheden voor sport- en beweegactiviteiten. 39 procent is (nog) niet volledig tevreden.
- Voor een kwart van de volwassenen en kinderen in de gemeente Epe is het ontbreken van bepaalde sport- en beweegmogelijkheden in de buurt een reden om minder of niet te sporten.
- Iets meer dan een derde van de volwassenen in de gemeente Epe is van plan in de komende jaren (vaker) aan sport- en beweegactiviteiten in de buurt deel te nemen.
- De helft van de kinderen in de gemeente Epe is nog niet bekend met het werk van de buurtsportcoaches.

Motieven en belemmeringen om te sporten en bewegen

Lichaamsbeweging en gezondheid zijn de belangrijkste motivatie voor zowel volwassenen als kinderen in de gemeente Epe om te sporten en bewegen.

De voornaamste belemmering voor (meer) sporten en bewegen is tijdgebrek door werk, studie of gezinsverplichtingen. Dat is een uitdaging die op zowel lokaal als nationaal niveau speelt.

Voor kinderen in Epe is tijdgebrek ook een belemmering, zij het in mindere mate. Andere belemmeringen zijn beperkte motivatie en de kosten verbonden aan sporten.

Het verschil tussen sporters en niet-sporters is belangrijk voor sportstimulering. Volwassen sporters in Epe noemen veel vaker 'leuke activiteit/plezier', 'lichaamsbeweging/gezondheid' en 'gezelligheid/sociale contacten' als reden om te sporten en bewegen dan niet-sporters.

Niet-sporters noemen vaker 'sporten is te duur', 'lichamelijke belemmeringen' en 'geen mensen om samen te sporten en bewegen' vaker als belemmeringen dan sporters.

6.2 Aanbevelingen

Creëer toegankelijke en aantrekkelijke buitensport- en speelgelegenheden

Volwassenen en kinderen in Epe missen qua sport- en beweegmogelijkheden in de openbare ruimte met name kinderspeelplaatsen en sporttoestellen. Verder benoemen (jonge) volwassenen ommetjes/routes aanleggen (bosrijk gebied in Epe) en toestellen plaatsen (bijv. voor buitenfitness, bootcamp) als verbetermogelijkheden.

Dit biedt aanknopingspunten om ongeorganiseerd sporten en bewegen in de buitenruimte (extra) te faciliteren. Kijk allereerst op welke locaties het plaatsen van toestellen mogelijk en gewenst is. In Emst noemen inwoners dit bijvoorbeeld vaker dan in Epe. Volwassenen in Vaassen noemen vaker dat ze speelplaatsen voor kinderen missen. Het is belangrijk om dit mee te nemen bij het creëren van een beweegvriendelijke omgeving en daarmee rekening te houden in de omgevingsvisie.

Hoewel kinderen veel tijd buiten schooltijd binnen doorbrengen, toont hun deelname aan georganiseerde sport en spontaan buitenspel een duidelijke interesse in en behoefte aan fysieke activiteiten. Dit onderstreept het belang van het ontwikkelen en promoten van toegankelijke, aantrekkelijke en veilige buitensport- en speelgelegenheden voor kinderen. Het versterken van deze infrastructuur kan kinderen stimuleren om meer te bewegen.

Zorg voor meer (online) informatie over mogelijkheden om te sporten in de buitenruimte

Met name jongvolwassenen in de gemeente Epe vinden dat de communicatie over mogelijkheden in de openbare ruimte beter kan. Op de website [Heel Epe Beweegt](#) staat vooral informatie over activiteiten en sportaanbieders. Informatie over sporten en bewegen in de openbare ruimte, zoals wandel- en fietsroutes en locaties voor buitenfitness, ontbreekt.

Een goed voorbeeld is de gemeente Dalfsen. Die heeft een [digitale Sportgids](#) gecreëerd met een kaart waarop alle sport- en beweegmogelijkheden staan, zoals pleintjes, skatebanen en speeltuinen.

Bij wandelroutes en buitenfitness kunnen QR-codes worden ingezet via bordjes of op de toestellen. Door een QR-code te scannen met een smartphone kun je dan de route en extra informatie over de omgeving of uitleg over een oefening bekijken. Deze codes kunnen bijvoorbeeld aan de digitale gids worden toegevoegd. Buurtsportcoaches kunnen hierbij ondersteunen. Overigens halen sommige doelgroepen hun informatie nog steeds uit een krant of via de lokale televisie. Dit blijft dus ook belangrijk.

Speel in op opzeggedenen sportlidmaatschap en belemmeringen niet-sporters

Aangezien financiële overwegingen een belangrijke reden zijn om lidmaatschappen bij sportverenigingen op te zeggen (en geld ook een belemmering is om überhaupt te sporten en bewegen), is het belangrijk om hier ondersteuning bij te bieden. De

'meedoenregeling' is hier een goed voorbeeld van. Belangrijk is om via bijvoorbeeld buurtsportcoaches deze regeling bij inwoners onder de aandacht te brengen en hen hier actiever bij te ondersteunen.

Met tijdgebrek als een voornaamste belemmering, is het belangrijk om flexibele lidmaatschapsvormen te bevorderen. Een van de redenen waarom mensen bij een fitnesscentrum sporten, is de flexibiliteit en vrijheid. Maar niet iedereen houdt van fitness. Het kan helpen als sportverenigingen kortere seizoensgebonden lidmaatschappen of lidmaatschappen voor meerdere sporten tegelijk aanbieden (bijvoorbeeld voetbal, hockey en tennis). Daarvoor is wel (financiële) hulp van de gemeente nodig, want flexibiliteit brengt risico met zich mee voor de verenigingen.

Sporters in de gemeente Epe noemen plezier en gezelligheid vaker als reden om te sporten dan niet-sporters. Daarnaast benoemen niet-sporters vaker belemmeringen zoals een beperkte motivatie, geen mensen om samen mee te sporten en te hoge kosten.

Deze zaken kunnen een aangrijpingspunt zijn om sport en bewegen te bevorderen bij mensen die dit weinig doen. Motiveer niet-sporters om samen te sporten. Laat zien dat sporten en bewegen leuk en gezellig kan zijn en dat geld geen belemmering hoeft te zijn. Denk bijvoorbeeld aan hulp bieden bij het zoeken van een sportmaatje (zie als voorbeeld de pagina van de [gemeente Deventer](#)). Samen sporten zorgt voor meer motivatie, meer plezier en een stok achter de deur.

Vergroot de bekendheid van de buurtsportcoaches

Hoewel de bekendheid van buurtsportcoaches in de gemeente Epe sinds de rapportage van 2019 is gestegen, zien we nog steeds mogelijkheden voor groei. Het verhogen van hun zichtbaarheid kan een sleutelrol spelen in het stimuleren van (meer) sporten en bewegen onder zowel kinderen als de rest van inwoners van de gemeente Epe. De gemeente speelt een belangrijke rol in het verhogen van deze zichtbaarheid. Het regelmatig communiceren over de buurtsportcoaches en het werk dat zij doen, werkt mee aan de bekendheid en positionering richting andere domeinen.

Buurtsportcoaches zelf dragen bij aan hun zichtbaarheid door het delen van beeldmateriaal, succesverhalen en resultaten, wat essentieel is voor zowel samenwerkingspartners en werkgevers als voor collega's en de inwoners van de gemeente Epe. Het is van belang om effectief gebruik te maken van verschillende platforms om diverse doelgroepen te bereiken, waarbij opgemerkt moet worden dat kinderen tegenwoordig voornamelijk actief zijn op platforms zoals TikTok.

Bijlage 1 – Vragenlijst

Vragenlijst ‘Vrijtijdsbestedingsonderzoek Epe 2023’

Blok A. Sportbeoefening

De volgende vragen gaan over sporten. Het gaat om activiteiten die u in de afgelopen twaalf maanden heeft gedaan volgens gebruiken of regels uit de sportwereld. U kunt dus denken aan bijvoorbeeld badminton, fitness, toerfietsen en schaken, maar niet aan tuinieren, puzzelen of fietsen naar de bakker. Voor algemene beweegvormen kunt u kiezen uit danssport, yoga of drie varianten van fitness.

Sporten die u tijdens de vakanties heeft beoefend, tellen wel mee; sporten tijdens lessen lichamelijke opvoeding op school niet.

1. Welke sport of sporten beoefende u in de afgelopen twaalf maanden? *Meerdere antwoorden mogelijk.*

1 Atletiek	25 Midgetgolf
2 Badminton	26 Motorsport
3 Basketbal	27 Mountainbiken
4 Biljart/poolbiljart/snooker	28 Paardensport
5 Bowling	29 Roeien
6 Bridge	30 Schaatsen
7 Dammen	31 Schaken
8 Danssport	32 Schietsport
9 Darts	33 Skeelers/skaten
10 Duiksport	34 Skiën/langlaufen/snowboarden
11 Fitness, individueel (binnen)	35 Squash
12 Fitness, in een groep, zoals aerobics en zumba (binnen)	36 Tafeltennis
13 Fitness, buiten, zoals bootcamp	37 Tennis
14 Golf	38 Vecht- en verdedigingssporten (excl. judo)
15 Gymnastiek/turnen	39 Voetbal
16 Handbal	40 Volleybal
17 Hardlopen/joggen	41 Wandelsport
18 Hockey	42 Waterpolo
19 Honkbal/softbal	43 Wielrennen/toerfietsen
20 Jeu de boules	44 Yoga (ook pilates en poweryoga)
21 Judo	45 Zeilen/surfen
22 Kanoën	46 Zwemsport (excl. waterpolo)
23 (Berg)klimsport	47 Andere sport, namelijk: <open tekstvak>
24 Korfbal	48 Geen sport

Selectie: sporters

2. Hoeveel keer heeft u in de afgelopen twaalf maanden in totaal gesport?

Als u het niet precies weet, geef dan een zo nauwkeurig mogelijke schatting.

<cijfer invoeren>

Selectie: iedereen

3. Bent u lid van een sportvereniging?

- Ja
- Nee

Selectie: lid van sportvereniging

4. U heeft hiervoor aangegeven dat u lid bent van een sportvereniging. Voor welke sport(en) bent u actief lid (spelend/trainend) bij sportvereniging? Hiermee bedoelen we geen lidmaatschap als vrijwilliger. Meerdere antwoorden mogelijk.
<inladen beoefende sporten vraag 1>

Selectie sporters

5. Waar heeft u in de afgelopen twaalf maanden één of meer sporten beoefend? Meerdere antwoorden mogelijk.
- Sportveld (inclusief openlucht-tennisbanen en atletiekaccommodaties, exclusief golfbanen)
 - Sporthal, sportzaal of gymzaal
 - Fitnesscentrum
 - Zwembad (overdekt of openluchtbad, geen zee of meer)
 - Openbare ruimte, zoals weg, park, bos, strand, zee, meer, schoolplein, speelveld (zoals Cruyff Court)
 - Overig, zoals schaatsbaan, denksportcentrum, skihal, café, tennishal, manege en golfterrein

De volgende vragen gaan nader in op de sport die u de afgelopen twaalf maanden het meest heeft beoefend.

Selectie: sporters

6. Welke sport heeft u de afgelopen twaalf maanden het meest beoefend?
<inladen beoefende sporten vraag 1>

Selectie: sporters

7. Hoe beoefende u <meest beoefende sport> in de afgelopen twaalf maanden?
- Alleen, ongeorganiseerd
 - In groepsverband, georganiseerd door uzelf, familie, vrienden of kennissen
 - Als lid van een sportvereniging
 - Als abonnee, lid of cursist van een fitnesscentrum of commerciële sportaanbieder
 - In het kader van bedrijfssport
 - Via het sociaal-cultureel werk, sportbuurtwerk of welzijnswerk
 - Via een zorginstelling of revalidatiecentrum
 - Anders, namelijk: <open>

Blok B. Bewegvriendelijke omgeving

De volgende vragen gaan over hoe aantrekkelijk u uw buurt vindt om te sporten en bewegen. Met uw buurt bedoelen we alles op maximaal 6 minuten lopen of 2 minuten fietsen.

8. Hoe aantrekkelijk vindt u uw buurt om te sporten en bewegen?
- Zeer aantrekkelijk
 - Aantrekkelijk
 - Niet aantrekkelijk, niet onaantrekkelijk
 - Onaantrekkelijk
 - Zeer onaantrekkelijk

- Weet ik niet/geen mening

9. Hoe belangrijk vindt u het om in een buurt te wonen die aantrekkelijk is om te sporten en bewegen?

- Heel belangrijk
- Belangrijk
- Niet belangrijk, niet onbelangrijk
- Onbelangrijk
- Helemaal onbelangrijk
- Weet ik niet/geen mening

10. Welke mogelijkheden om te sporten en bewegen in uw buurt mist u? Met uw buurt bedoelen we alles op maximaal 6 minuten lopen of 2 minuten fietsen. Meerdere antwoorden mogelijk.

- Sporten/bewegen op voet- en fietspaden
- Sporten/bewegen in een park
- Sporten/bewegen in bos/weilanden
- Speelplaatsen voor kinderen
- Sporttoestellen in de openbare ruimte
- (Openbaar) pleintje/veld om te sporten
- Sporthal, sportveld, zwembad
- Fitnesscentrum
- Overige (overdekte) ruimte voor sporten zoals yoga, bowling, vechtsport, darts
- Anders, namelijk: <open>
- Geen van deze <geen andere antwoorden mogelijk>

Indien vorige vraag is niet 'Geen van deze'

11. Is het missen van bepaalde sport- en beweegmogelijkheden in uw buurt een reden dat u niet sport of minder sport dan u zou willen?

- Ja
- Misschien
- Nee

12. Hoe kan uw buurt (nog) aantrekkelijker voor u worden om te sporten en bewegen? Meerdere antwoorden mogelijk.

- Infrastructuur verbeteren (kwaliteit wegdek/pad)
- Verlichting verbeteren
- Meer/betere rustplekken
- Ommetjes/routes aanleggen
- Meer/betere speelplekken (jeugd)
- Toestellen plaatsen (bijv. voor buitenfitness, bootcamp)
- Toegankelijkheid groen/parken verbeteren
- Aanbod georganiseerde activiteiten vergroten
- Communicatie over mogelijkheden openbare ruimte verbeteren
- Anders, namelijk: <open>
- Geen van deze/is niet nodig <niet in combinatie met andere antwoorden>

De volgende vragen gaan over sporten en bewegen in de openbare ruimte. Bij openbare ruimte kunt u denken aan een park, een bos, een strand of een meer, maar ook een weg.

13. Welke activiteiten heeft u de afgelopen twaalf maanden in de openbare ruimte ondernomen?

- a. Recreatief wandelen
- b. Recreatief fietsen
- c. Hardlopen
- d. Wielrennen/mountainbiken
- e. Zwemmen in open water, zoals een recreatieplas
- f. Intensieve beweegactiviteiten, zoals buitenfitness/bootcamp, gebruik van een beweegtuin of toestellen (zoals bij calisthenics)
- g. Sportieve activiteiten op bijvoorbeeld een trapveldje, basketbalveldje of skatepark
- h. Overig

Antwoordmogelijkheden: niet, incidenteel, maandelijks, wekelijks

Blok C. Maatregelen gemeenten voor sport-/beweegstimulering

De volgende vragen gaan over de organisatie van sport- en beweegactiviteiten in of vanuit uw buurt.

14. Welke sport- en beweegactiviteiten zijn in de afgelopen twaalf maanden in of vanuit uw buurt georganiseerd? We bedoelen niet het reguliere aanbod van bijvoorbeeld sportverenigingen en sportscholen.

- Wandeling (o.a. avondvierdaagse)
- Fietstocht
- Hardloopevenement/sponsorloop
- Toernooi (o.a. stratenvolleybaltoernooi, voetbaltoernooi)
- Proefles, demonstratie, wedstrijdje bij sportvereniging/sportschool
- Activiteit bij sportveldje (o.a. Cruiff Court of Playground)
- Sportieve activiteit wijkcentrum/buurthuis/speeltuin (o.a. speurtocht, gymnastiek)
- Sportieve activiteit van een school bedoeld voor de buurt
- Sportieve activiteit kinderopvang (ook buitenschools/naschools) voor de buurt
- Sportieve activiteit zorginstelling/arts/fysiotherapeut voor de buurt
- Sportieve activiteit bedrijf/winkel
- Andere sport- en beweegactiviteiten, namelijk: <open>
- Geen van deze <geen andere antwoorden mogelijk>
- Weet ik niet <geen andere antwoorden mogelijk>

Indien bekend met activiteiten in de buurt:

15. Voor wie zijn de sport- en beweegactiviteiten in uw buurt volgens u bedoeld?

Meerdere antwoorden mogelijk.

- Geen speciale groep, voor iedereen
- Kinderen
- Ouderen
- Mensen met een beperking
- Minderheden/mensen met een migratieachtergrond

- Mensen met (sociale/financiële) achterstanden
- Anders, namelijk: <open>
- Weet ik niet <geen andere antwoorden mogelijk>

Indien bekend met activiteiten in de buurt:

16. Hoe wist u van de sport- en beweegactiviteiten in de afgelopen twaalf maanden in uw buurt? *Meerdere antwoorden mogelijk.*

- Via sociale media
- Via een poster/folder/brief
- Via een krant/website/lokale televisie
- Via familie, mijn kinderen of vrienden
- Via (andere) buurtgenoten
- Via werknemers/vrijwilligers van lokale instellingen (clubhuis, sportclub, huisarts, buurtsportwerker, etc.)
- Anders

Indien bekend met activiteiten in de buurt:

17. Wie zijn volgens u betrokken bij de sport- en beweegactiviteiten in de afgelopen twaalf maanden in uw buurt? *Meerdere antwoorden mogelijk.*

- Sportvereniging(en)
- Een speciale stichting/organisatie
- Een speciale sport-/beweegfunctionaris, zoals buurtsportwerker of buurtsportcoach
- Een school
- Buurt-/dorpshuis
- De gemeente
- Een winkel/bedrijf
- Een (zorg)instelling/GGD
- Individuele/actieve buurtgenoten
- Anders

Indien bekend met activiteiten in de buurt:

18. Is het aanbod van georganiseerde sport- en beweegactiviteiten in of vanuit uw buurt in de afgelopen vier jaar afgenomen, gelijk gebleven of toegenomen?

- Het aanbod is sterk afgenomen
- Het aanbod is licht afgenomen
- Het aanbod is min of meer gelijk gebleven
- Het aanbod is licht toegenomen
- Het aanbod is sterk toegenomen
- Weet ik niet

19. Bent u tevreden over de mogelijkheden om in of vanuit uw buurt aan sport- en beweegactiviteiten deel te nemen?

- Zeer tevreden
- Tevreden
- Niet ontevreden/niet tevreden
- Ontevreden
- Zeer ontevreden
- Weet ik niet/geen mening

20. Denkt u in de komende jaren aan sport- en beweegactiviteiten in uw buurt te zullen deelnemen?

- Ja
- Nee, deze activiteiten zijn niet voor mij bedoeld (voor andere doelgroepen)
- Nee, deze activiteiten spreken mij niet zo aan
- Nee, andere redenen

Blok D. Motieven en belemmeringen

De volgende vraag gaat over de rol van sport in uw leven.

21. Welk kenmerk past het best bij uw (sportieve) leven tot nu toe? Uw huidige sportdeelname is niet van belang. Het gaat om de kenmerken die bij heel uw leven passen!

- Nooit gesport
- Vroeger wel gesport
- Wel aan sport gedaan maar niet doorlopend
- Altijd *wat* aan sport gedaan
- Altijd *veel* aan sport gedaan

22. Welke redenen zijn voor u belangrijk om te sporten en bewegen? Meerdere antwoorden mogelijk.

- Lichaamsbeweging/gezondheid
- Advies opvolgen van arts/fysiotherapeut
- Afslanken/uiterlijk
- Opbouw van conditie, kracht en/of lenigheid
- Competitie, meten met anderen
- Prestatie, jezelf verbeteren
- Nieuwe vaardigheden leren
- Leuke activiteit/plezier
- Uitlaatklep voor dagelijks leven/ontspanning
- Gezelligheid/sociale contacten
- Lekker buiten zijn
- Niet duur
- Anders, namelijk: <open>
- Geen enkele, doe niet (zo veel) aan sport en bewegen <niet in combinatie met andere antwoorden>

23. Welke belemmeringen ervaart u waardoor u minder sport en beweegt dan u zou willen? Meerdere antwoorden mogelijk.

- Tijdgebrek vanwege werk, studie en/of gezin
- Tijdgebrek vanwege andere activiteiten
- Beperkte motivatie/niet leuk om te doen
- Houd het niet zo lang vol
- Geen mensen om samen mee te sporten en bewegen
- Geen of beperkte voorzieningen/mogelijkheden in de buurt
- Lichamelijke belemmeringen
- Psychische problemen
- Mijn sociale vaardigheden zijn niet zo goed
- Bang om te vallen/angst voor blessures

- Sporten is te duur
- Veiligheid in/rondom sportaccommodaties
- Sportverenigingen zijn te prestatiegericht
- Het weer
- Sport/beweeg niet als het donker is
- Gevoel niet mee te kunnen komen
- Anders, namelijk: <open>
- Geen enkele, ik sport/beweeg niet minder dan ik wil <niet in combinatie met andere antwoorden>

Blok E. Lidmaatschap sportvereniging

De volgende vragen gaan over jouw lidmaatschap bij een sportvereniging.

24. Heeft u in de afgelopen drie jaar een lidmaatschap van een sportvereniging opgezegd? Zo ja, hoe lang is dat geleden?

- Nee, niet opgezegd/niet van toepassing
- Ja, een jaar geleden
- Ja, twee jaar geleden
- Ja, drie jaar geleden

Indien opgezegd:

25. Waarom heeft u het lidmaatschap van een sportvereniging opgezegd? Meerdere antwoorden mogelijk.

- Ik ging verhuizen
- Ik heb een andere sport leren kennen
- Ik had het te druk om naar de sportvereniging te gaan
- Ik had vaak geen zin om naar de sportvereniging te gaan
- De sportvereniging werd te duur
- Ik was niet zo goed in de sport(en) van de sportverenigingen
- De sportvereniging paste niet bij mijn prestatieniveau (te hoog of te laag)
- Ik voelde me niet thuis bij de sportvereniging
- De sfeer bij de sportvereniging verslechterde
- De sportvereniging bracht te veel verplichtingen met zich mee
- De trainingstijden kwamen mij niet goed uit
- Anders, namelijk: <open>

Indien opgezegd:

26. Wat heeft u sindsdien gedaan?

- Ik ben nu lid van een andere sportvereniging
- Ik sport nu bij een sport-/fitnesscentrum
- Ik sport nu op eigen gelegenheid
- Ik sport nu weinig/niet
- Anders, namelijk: <open>

Achtergrondvragen

Ten slotte willen wij u nog enkele achtergrondvragen stellen. De antwoorden zijn alleen bedoeld voor dit onderzoek. We verwerken ze anoniem.

27. Wat is uw geslacht?

- Man
- Vrouw

- Anders

28. Wat is uw leeftijd?

<open>

29. Wat is de hoogste opleiding waarvoor u een diploma heeft?

- Hbo of universiteit (master/doctoraal/bachelor/kandidaats)
- Havo, vwo, hbs, mms
- 3-4-jarig mbo
- Vmbo, mavo, lbo, huishoudschool, 1-2-jarig mbo
- Basisonderwijs, lagere school, geen onderwijs
- Anders
- Weet ik niet/zeg ik liever niet

30. Waaruit bestaat uw huishouden? Stiefkind, pleegkind e.d. kunt u meetellen als kinderen. Alleen kinderen die bij u wonen kunt u meetellen.

- Alleenstaand
- Echtbaar/vaste partners met thuiswonend(e) kind(eren)
- Echtbaar/vaste partners zonder thuiswonend(e) kind(eren)
- Eén ouder met thuiswonend(e) kind(eren)
- Een andere samenstelling
- Weet ik niet/zeg ik liever niet

31. Wat zijn de vier cijfers van uw postcode? We willen dit gebruiken om indelingen naar wijkniveau te maken. Als u dit niet wilt, kunt u 'Weet niet/zeg ik liever niet' aanvinken.

<open tekstvak, cijfers>

- Weet ik niet/zeg ik liever niet

Tot slot

32. In 2024 start de gemeente met een nieuw sport- en beweegplan. Hiervoor zijn zij op zoek naar deelnemers die willen meedenken. Als u dat wilt, kunt u hier uw emailadres achterlaten: <open>

33. We verloten een bijdrage van 100 euro voor een sportlidmaatschap of sportabonnement. Als u daar kans op wilt maken, hebben we uw e-mailadres nodig, zodat we u over de uitslag van de loting op de hoogte kunnen stellen. Uw e-mailadres verwijderen we daarna en gebruiken we niet voor andere doelen. E-mailadres: <open tekstvak>

34. Hebt u nog vragen of opmerkingen over de vragenlijst?

<open tekstvak>

Hartelijk dank voor het invullen!

Bijlage 2 – Achtergrondkenmerken steekproef

Tabel B2.1

Achtergrondkenmerken gewogen steekproef bevolking 18-80 jaar in de gemeente Epe, naar kern

(in procenten)

		Gemeente Epe (n=1.135)	Epe (n=605)	Emst (n=102)	Oene (n=28)	Vaassen (n=400)
Geslacht	Man	50	48	44	38	55
	Vrouw	50	52	56	62	45
Leeftijd	18-34 jaar	20	19	16	36	20
	35-54 jaar	33	30	39	29	35
	55-64 jaar	21	23	21	7	21
	65-80 jaar	27	29	24	29	24
Opleidingsniveau	Laag	30	28	30	44	31
	Middelbaar	46	47	46	38	45
	Hoog	24	25	24	18	24
Kern	Epe	47	x	x	x	x
	Emst	10	x	x	x	x
	Oene	5	x	x	x	
	Vaassen	38	x	x	x	x
Huishouden	Alleenstaand	14	17	7	12	13
	Gezin met kinderen	43	38	54	42	47
	Twee personen zonder (thuiswonende) kinderen	43	45	38	46	40

Bron: online vragenlijst inwoners gemeente Epe 2023, Mulier Instituut.

A large, thick, orange abstract line that starts at the top left, loops around, and then curves downwards towards the bottom right, dominating the central part of the page.

Eva Heijnen
e.heijnen@mulierinstituut.nl

Marthe Westerbroek
m.westerbroek@mulierinstituut.nl